

Uchwały.....	2
Zagadnienia prawne przedstawione do rozstrzygnięcia.....	8
Glosy	26
Orzeczenia, które zostaną opublikowane w OSNC 2005, nr 7-8.....	44
Orzeczenia, które zostaną opublikowane w OSNC 2005, nr 9.....	55
Informacje	60
Dane statystyczne – czerwiec 2005 r.....	68

UCHWAŁY

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Krakowie postanowieniem z dnia 12 stycznia 2005 r., XII Gz 4/05, zagadnienia prawnego:

„Czy zgodnie z treścią art. 187 § 1 pkt 2 k.p.c. treść pozwu winna obligatoryjnie zawierać wskazania właściwości miejscowej sądu, do którego jest kierowany z jednoczesnym przytoczeniem okoliczności uzasadniających tę właściwość czy też wymóg ten ograniczony jest do przypadku skierowania sprawy do sądu niewłaściwego na podstawie umowy prerogacyjnej (art. 46 k.p.c.)?”

podjął uchwałę:

Właściwość przemienna sądu, do którego pozew został wniesiony, powinna wynikać z okoliczności wskazanych w pozwie (art. 187 § 1 pkt 2 k.p.c.).

(uchwała z dnia 9 czerwca 2005 r., III CZP 28/05, Z. Strus, K. Zawada, A. Struzik)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku postanowieniem z dnia 14 grudnia 2005 r., I ACz 2251/04, zagadnienia prawnego:

„Czy ogół właścicieli, których wyodrębnione lokale wchodzą w skład określonej nieruchomości tworzy wspólnotę mieszkaniową w rozumieniu art. 6 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (j.t. Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 903 ze zm.) w sytuacji, gdy na nieruchomości tej pozostaje niewyodrębniona część samodzielnych lokali mieszkalnych należących do Gminy, której przysługuje prawo własności gruntu, zaś właścicielom lokali wyodrębnionych przysługują udziały we współużytkowaniu wieczystym tego gruntu?”

podjął uchwałę:

Wspólnota mieszkaniowa powstaje w razie sukcesywnego wyodrębniania lokali przez właściciela nieruchomości z jednoczesnym oddawaniem w użytkowanie wieczyste części gruntu, choćby niektóre lokale pozostawały niewyodrębnione.

(uchwała z dnia 9 czerwca 2005 r., III CZP 33/05, Z. Strus, K. Zawada, A. Struzik)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Rzeszowie postanowieniem z dnia 10 lutego 2005 r., VI Ga 109/04, zagadnienia prawnego:

„Czy zasada prekluzji procesowej w zakresie zgłaszania twierdzeń, zarzutów i dowodów na ich poparcie przewidziana w art. 479¹² § 1 k.p.c. oraz art. 381 k.p.c. dotyczy również zarzutu bezwzględnej nieważności czynności prawnej (art. 58 § 1 k.c.) i wniosków dowodowych na jej potwierdzenie?”
podjął uchwałę:

Sąd ma obowiązek wziąć pod uwagę w każdym stanie sprawy nieważność czynności prawnej (art. 58 § 1 k.c.), jednak tylko na podstawie materiału zgromadzonego zgodnie z regułami wskazanymi w art. 479¹² § 1 i art. 381 k.p.c.

(uchwała z dnia 17 czerwca 2005 r., III CZP 26/05, Z. Strus, H. Pietrkowski, T. Domińczyk)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Bydgoszczy postanowieniem z dnia 20 stycznia 2005 r., II Ca 731//04, zagadnienia prawnego:

„1. Czy właścicielowi nieruchomości przysługuje z mocy odesłania zawartego w art. 352 § 2 k.c. w związku z art. 230 k.c. roszczenie uzupełniające przewidziane w przepisach art. 224 § 2 k.c. i art. 225 k.c. o wynagrodzenie za korzystanie z jego rzeczy bez podstawy prawnej skierowane przeciwko posiadaczowi służebności,
a w przypadku odpowiedzi pozytywnej na pierwsze pytanie;

2. czy roszczenie takie właściciel nieruchomości może dochodzić tylko łącznie z roszczeniem negatoryjnym, czy też osobno,

3. jakie kryteria należy wziąć pod uwagę przy ustalaniu wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości polegające na umieszczeniu pod ziemią przewodów i urządzeń do przesyłania płynów, pary, gazów i energii elektrycznej?"

podjął uchwałę:

Właścicielowi nieruchomości przysługuje roszczenie o odpowiednie wynagrodzenie za korzystanie z niej, przeciwko posiadaczowi służebności w złej wierze, niezależnie od zgłoszenia roszczenia określonego w art. 222 § 2 k.c.

(uchwała z dnia 17 czerwca 2005 r., III CZP 29/05, Z. Strus, H. Pietrkowski, T. Domińczyk)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku postanowieniem z dnia 7 stycznia 2005 r., I ACa 1268/04, zagadnienia prawnego:

„1. Czy w sprawie o separację dopuszczalna jest zmiana przez powoda w apelacji żądania na żądanie orzeczenia rozwodu,

2. czy w takiej sprawie dopuszczalne jest wystąpienie przez powoda w apelacji z roszczeniem orzeczenia eksmisji pozwanego ze wspólnego mieszkania?"

podjął uchwałę:

W sprawie o separację nie jest dopuszczalna w postępowaniu apelacyjnym zmiana powództwa na żądanie orzeczenia rozwodu;

odmówił podjęcia uchwały w pozostałym zakresie.

(uchwała z dnia 22 czerwca 2005 r., III CZP 23/05, I. Koper, T. Bielska-Sobkowicz, J. Górowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu postanowieniem z dnia 17 stycznia 2005 r., II Ca 686/04 , zagadnienia prawnego:

„1. Czy art. 12 ustawy z dnia 21 czerwca 2002 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego (Dz.U. Nr 71, poz. 733 ze zm.) ma zastosowanie do spółdzielczych praw do lokalu;

2. jaka jest wzajemna relacja pomiędzy art. 11 i 12 ustawy o ochronie praw lokatorów (...), a art. 42 ustawy z dnia 16 września 1982 r. prawo spółdzielcze (Dz.U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848)?”

podjął uchwałę:

Przepis art. 12 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego (Dz.U. Nr 71, poz. 733 ze zm.) miał zastosowanie także do spółdzielczego prawa do lokalu;

odmówił podjęcia uchwały w pozostałym zakresie.

(uchwała z dnia 22 czerwca 2005 r., III CZP 32/05, I. Koper, T. Bielska-Sobkowicz, J. Górowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z dnia 28 grudnia 2004 r., II Ca 780/04, zagadnienia prawnego:

„Czy w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 30 marca 2004 r. sygn. akt K 32/03 wykluczony członek spółdzielni ma w sprawie o eksmisję skuteczne względem spółdzielni prawo do lokalu?”

podjął uchwałę:

W sprawie z powództwa spółdzielni mieszkaniowej o eksmisję pozwany – wykluczony członek spółdzielni może skutecznie powołać się na przysługujące mu wobec tej spółdzielni spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu także wówczas, gdy wykluczenie nastąpiło przed wejściem w życie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 30 marca 2004 r., sygn. akt K 32/03 (Dz.U. Nr 63, poz. 591).

(uchwała z dnia 23 czerwca 2005 r., III CZP 35/05, G. Bieniek, I. Gromska-Szuster, M. Grzelka)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu postanowieniem z dnia 1 lutego 2005 r., II Ca 763/04 , zagadnienia prawnego:

„Czy ta część opłaty rocznej za oddanie nieruchomości w użytkowanie wieczyste, która została zakwestionowana przez użytkownika wieczystego w trybie art. 78-80 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603) staje się wymagalna dopiero po uprawomocnieniu się orzeczenia ustalającego nową wysokość opłaty rocznej czy też jest wymagalna już po upływie terminu płatności określonego w art. 71 ust. 4 ugn?”

podjął uchwałę:

Ustalona przez sąd opłata roczna z tytułu użytkowania wieczystego (art. 80 ust. 1 i 2 w zw. z art. 78 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami - jedn. tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603 ze zm.) staje się wymagalna, w części przewyższającej opłatę dotychczasową, po uprawomocnieniu się wyroku.

(uchwała z dnia 23 czerwca 2005 r., III CZP 37/05, G. Bieniek, I. Gromska-Szuster, M. Grzelka)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Bydgoszczy postanowieniem z dnia 17 lutego 2005 r., II Ca 790/04, zagadnienia prawnego:

„Czy skuteczny jest zapis, którego przedmiot i wielkość określona została przez spadkodawcę w testamencie w sposób pośredni jako część ułamkowa spadku?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 9 czerwca 2005 r., III CZP 31/05, Z. Strus, K. Zawada, A. Struzik)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu postanowieniem z dnia 28 lutego 2005 r., IV Ga 9/05, zagadnienia prawnego:

„W jakim składzie orzeka Sąd Rejonowy - Sąd Gospodarczy w sprawie o której mowa w art. 373 ustawy z dnia 18 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 17 czerwca 2005 r., III CZP 30/05, Z. *Strus*,
H. Pietrkowski, *T. Domińczyk*)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 28 stycznia 2005 r., V GUk 5/04, zagadnienia prawnego:

„Czy na postanowienie sędziego - komisarza o odrzuceniu zażalenia przysługuje zażalenie?”

odmówił podjęcia uchwały

(postanowienie z dnia 22 czerwca 2005 r., III CZP 36/05, I. *Koper*, T. *Bielska-Sobkowicz*, *J. Górowski*)

ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNIĘCIA

III CZP 63/05

Czy komornik, w przypadku egzekucji alimentów wszczętej przed 1 stycznia 2002 r., jest uprawniony do pobierania w toku dalszej egzekucji alimentów opłaty w wysokości 21 % wartości egzekwowanego roszczenia, czy też obowiązany jest uwzględnić zmiany w zakresie wysokości opłaty wprowadzone ustawą z 18 września 2001 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. Nr 130, poz. 1452)?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 12 maja 2005 r., V Cz 151/05, D. Soroka, Z. Wilczyńska, H. Wiszewski)

Wątpliwości Sądu Okręgowego wzbudziła dokonana przez sąd niższej instancji interpretacja art. 8 ustawy z dnia 18 września 2001 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 130, poz. 1452) i art. 104 ust. 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji z dnia 29 sierpnia 1997 r., zgodnie z którą przepisy te pozwalają na stosowanie, do spraw egzekucyjnych wszczętych przed 1 stycznia 2002 r., których przedmiotem jest egzekucja świadczeń powtarzających się, w tym alimentów, przepisów ww. ustawy w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2002 r.

Zdaniem Sądu, przyjęcie takiego stanowiska nie jest zasadne, prowadziłoby bowiem do sytuacji, w której w sprawach o alimenty, wszczętych przed dniem 1 stycznia 2002 r., dalsza egzekucja alimentów (nawet przez następne kilkanaście lat) upoważniałaby komornika do pobierania opłaty w wysokości 21% egzekwowanego roszczenia – wbrew zmienionym przepisom art. 45 ust. 1 pkt 2 i art. 49 przedmiotowej ustawy. Według Sądu Okręgowego, mimo odmiennych stanowisk reprezentowanych w doktrynie, należy przyjąć, że art. 104 ust. 2 omawianej ustawy ma zastosowanie do regulacji wprowadzonej ustawą z 18 września 2001 r. i w związku z tym wymaga – po każdej nowelizacji przepisów regulujących kwestię opłat za egzekucję – pobierania opłat i innych należności za egzekucję alimentów według stawek i

zasad wprowadzonych nową regulacją, niezależnie od daty wszczęcia postępowania egzekucyjnego.

A. Z.

*

III CZP 64/05

1. Czy art. 793 k.p.c. ma zastosowanie co do bankowego tytułu egzekucyjnego wystawionego na podstawie art. 96 ust. 1 prawa bankowego, uwzględniając treść art. 96 ust. 3 prawa bankowego?;

2. czy sam fakt przejęcia na podstawie art. 147 prawa bankowego banku, który wystawił bankowy tytuł egzekucyjny – po wydaniu postanowienia w trybie art. 793 k.p.c. – uzasadnia uwzględnienie zażalenia na wymienione postanowienie?;

3. Czy bank, który jest następcą prawnym banku, który wystawił bankowy tytuł egzekucyjny może domagać się w trybie art. 788 k.p.c. nadania takiemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności, czy też jest uprawniony we własnym imieniu wystawić w trybie art. 96 ust. 1 prawa bankowego bankowy tytuł egzekucyjny w celu przymusowego zaspokojenia w postępowaniu egzekucyjnym?;

4. Czy dopuszczalne jest nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności przeciwko dłużnikowi, co do którego ogłoszono upadłość z możliwością zawarcia układu w przypadku, gdy wierzytelność wskazana w tytule egzekucyjnym jest objęta tym postępowaniem upadłościowym?;

a w przypadku negatywnej odpowiedzi na pytanie postawione w punkcie 4,

5. Czy na wierzycielu, którego wierzytelność stwierdzona została tytułem egzekucyjnym i zabezpieczona zastawem, a zatem nie objęta układem stosownie do treści art. 273 § 2 prawa upadłościowego i naprawczego, ciąży obowiązek wykazania stosownie do treści art. 786 § 1 k.p.c. istnienia zastawu uprawniającego do zaspokojenia się z majątku upadłego dłużnika w postępowaniu egzekucyjnym poza postępowaniem upadłościowym?;

6. Czy w sytuacji, gdy wierzycielowi został wydany tytuł wykonawczy, możliwe jest wydanie w trybie art. 793 k.p.c. dalszego tytułu wykonawczego z ograniczeniem jego zakresu do niektórych składników majątku dłużnika w

sytuacji, gdy do prowadzenia egzekucji z tychże składników możliwe jest wykorzystanie pierwszego tytułu?”;

a w przypadku pozytywnej odpowiedzi na postawione w punkcie 6 pytanie,

7. Czy sentencja postanowienia wydanego na podstawie art. 793 k.p.c. winna wymieniać części majątku, z którego wydany tytuł wykonawczy uprawnia do egzekucji, czy też możliwe jest określenie tej części majątku w sposób negatywny (przykładowo z wyłączeniem prawa do prowadzenia egzekucji z konkretnych składników majątkowych)?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 31 marca 2005 r., IV Cz 188/05, K. Gołąb, M. Staszaków- Greiner, M. Bielska- Wojtaszek)

Sąd Okręgowy po wnikliwej analizie art. 793 k.p.c. i art. 96 ust. 3 Prawa bankowego doszedł do wniosku, że prawa wierzyciela w osobie banku przewidziane w art. 793 k.p.c. realizuje art. 96 ust. 3 Prawa bankowego w odrębnym (wynikającym z niego) trybie postępowania, sprowadzającym się do nadania klauzuli wykonalności kolejnemu bankowemu tytułowi egzekucyjnemu o tej samej treści co wystawiony wcześniej tytuł, jednakże z odmiennym określeniem w klauzuli wykonalności zakresu podmiotowego lub przedmiotowego egzekucji.

Odnosząc się do zagadnień występujących w pkt 2 i 3 omawianego pytania prawnego, Sąd stwierdził, że – w jego opinii – bank przejmujący nie będzie uzyskiwał tytułu wykonawczego w trybie art. 788 k.p.c., ale sam jako wierzyciel powinien wystawić bankowy tytuł egzekucyjny w trybie art. 96 ust. 2 Prawa bankowego i wystąpić do sądu o nadanie mu klauzuli wykonalności.

Przedstawienie zagadnień prawnych zawartych w pkt 4 i 5 postanowienia wynika, zdaniem Sądu Okręgowego, z regulacji zawartych w Prawie upadłościowym i naprawczym, które wyłączają możliwość prowadzenia postępowania egzekucyjnego przeciwko upadłemu i to zarówno w przypadku upadłości zmierzającej do likwidacji upadłego jak i w przypadku upadłości z możliwością zawarcia układu. Zgodnie bowiem z art. 140 ust. 1 i 146 ust. 1 p.u.n. ulega zawieszeniu postępowanie egzekucyjne z chwilą ogłoszenia upadłości z możliwością zawarcia układu co do wierzytelności objętych z mocy prawa układem. Według Sądu, takie brzmienie powołanych przepisów pozwala przyjąć stanowisko, że po ogłoszeniu upadłości nie możliwe jest wszczęcie postępowania egzekucyjnego (w chwili bowiem wszczęcia musiałoby zostać zawieszona), w tej sytuacji zbędne i niecelowe byłoby również nadawanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności. W związku z regulacjami Prawa upadłościowego i naprawczego pojawia się, co podkreślił Sąd Okręgowy, konieczność zajęcia stanowiska co do

zakresu postępowania klauzulowego gdy istnieje możliwości zaspokojenia się wierzyciela poza postępowaniem upadłościowym, w sytuacji przewidzianej w art. 273 ust. 2 Pr.u.n.

Sąd Okręgowy zwrócił również uwagę na niezapisaną zasadę postępowania egzekucyjnego (wyprowadzaną z art. 973 k.p.c. i art. 794 k.p.c.), że nie można prowadzić egzekucji na podstawie kilku tytułów wykonawczych, których zakres podmiotowy czy przedmiotowy prowadzenia egzekucji jest identyczny. Przyjęcie takiego założenia powoduje powstanie wątpliwości, czy mogą istnieć obok siebie dwa tytuły wykonawcze, których zakresy co do możliwości prowadzenia na ich podstawie egzekucji choćby częściowo pokrywają się. Jak podkreślił Sąd Okręgowy, zagadnienie to nie ma charakteru jedynie teoretycznego.

A.Z.

*

III CZP 65/05

Czy ustanowiony w art. 479⁹ § 1 k.p.c. obowiązek doręczania w toku sprawy przez stronę reprezentowaną przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego odpisów pism procesowych z załącznikami bezpośrednio stronie przeciwnej i dołączania do pisma procesowego wnoszonego do sądu dowodu doręczenia drugiej stronie odpisu pisma albo dowodu wysłania go listem poleconym, pod rygorem zwrotu pisma bez wzywania do usunięcia tego braku – dotyczy również składanego w formie pisma procesowego żądania sporządzenia uzasadnienia wyroku i jego doręczenia z uzasadnieniem?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 11 maja 2005 r., Ga 41/05, M. Ciszewski, K. Szóstak- Werner, M. Lubelska)

W lakonicznym uzasadnieniu Sąd Okręgowy podkreślił, że skoro wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku i doręczenie wyroku wraz z uzasadnieniem składany jest w formie pisma procesowego, to nie może ulegać wątpliwości, że musi on spełniać warunki formalne przewidziane dla pism procesowych, w szczególności wynikające w art. 126 k.p.c. Zdaniem Sądu, należy zatem odpowiedzieć na pytanie, czy istnieje w związku z tym obowiązek doręczania jego odpisu stronie przeciwnej.

Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z art. 128 k.p.c., do pisma procesowego należy dołączyć jego odpisy i odpisy załączników dla doręczenia ich uczestniczącym w sprawie osobom, jednocześnie powołany artykuł nie przewiduje żadnych wyjątków w

zakresie obowiązku składania pism procesowych wraz z odpisami, co oznacza, że ma charakter ogólnej zasady, od której odstępstwo wymaga szczególnej regulacji. Podstawą dla stwierdzenia braku obowiązku złożenia odpisu pisma procesowego mogłaby być zatem taka sytuacja, gdy przepis szczególny wyraźnie wyłącza obowiązek doręczenia odpisów stronom.

Z drugiej strony wnioskodawca podkreślił, iż w literaturze sformułowany został pogląd, że nie zachodzi konieczność doręczania odpisów pisma procesowego innym stronom, a tym samym składania ich odpisów, w tych wszystkich przypadkach, w których zawarte w nich wnioski nie są związane z samym tokiem sprawy np. w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych. Jednocześnie Sąd Okręgowy stwierdził, że – jego zdaniem – powyżej wyrażone stanowisko wywołuje wątpliwości, skoro w przepisach postępowania brak podstaw do czynienia takiego rozróżnienia.

Rozstrzygnięcie przedstawionej kontrowersji jest konieczne dla udzielenia odpowiedzi na zadane pytanie prawne, gdyż uznanie, że wniosek o sporządzenie uzasadniania wyroku nie wymaga złożenia go wraz z odpisami w zwykłym postępowaniu cywilnym wykluczałoby stawianie wymogu z art. 479⁹ § 1 k.p.c., aby w sprawie gospodarczej do takiego wniosku strona miała obowiązek dołączania dowodu doręczenia drugiej stronie odpisu pisma albo dowód wysłania go listem poleconym, a w konsekwencji stosowanie sankcji w postaci zwrotu wniosku.

A.Z.

*

III CZP 66/05

Czy dopuszczalny jest wpis w księdze wieczystej wzmianki o wszczęciu egzekucji z nieruchomości przeciwko dłużnikowi, który tak w chwili dokonywania wpisu jak i wzmianki o wniosku nie był już właścicielem, a w dziale II księgi są ujawnienie nabywcy nieruchomości, którzy nabycia dokonali w warunkach działania rękami wiary publicznej ksiąg wieczystych?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 12 maja 2005 r., II Ca 225/05, J. Bartela, A. Gul, W. Puk)

W krótkim uzasadnieniu Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na rozbieżności w doktrynie i judykaturze związane z przedmiotową kwestią. Przywołał stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 24 lutego 1997 r., I CKN 96/96 (OSNC 1997, nr

10, poz. 142), w którym Sąd Najwyższy stwierdził, że skutek zajęcia nieruchomości wymieniony w art. 930 § 1 zdanie pierwsze k.p.c. w postaci bezskuteczności rozporządzenia dokonanego po dacie złożenia przez komornika wniosku o wpis, następuje z mocy prawa, bez względu na to, czy sąd wieczystoksięgowy dokonał wzmianki o wniosku. Z drugiej strony Sąd Okręgowy podkreślił, że pogląd ten został zakwestionowany przez w glosie (Przeгляд Sądowy 1997, nr 10).

Sąd podzielił wątpliwości glosatora, stwierdzając, że art. 925 k.p.c. w zw. z art. 930 k.p.c. nie może wyłączać ogólnych reguł rządzących księgami wieczystymi, w odniesieniu do ich znaczenia dla osób trzecich, działających w zaufaniu do treści księgi. W szczególności nie ma podstaw do uznania, że moc obowiązująca wpisu, o której mowa w art. 29 ustawy o księgach wieczystych i hipotece może niweczyć skutki nabycia nieruchomości dokonanego w warunkach, gdy rękojmią wiary publicznej ksiąg wieczystych nie została wyłączona.

A. Z.

*

III CZP 67/05

Czy zważywszy na treść art. 36 ust. 1 ustawy z 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe (Dz.U. Nr 5 poz. 24 ze zm.), wymienione w ustępie czwartym tego artykułu przypadki, kiedy wydawca i redaktor mogą odmówić zamieszczenia ogłoszeń i reklamy są wyczerpujące?"

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 15 listopada 2004 r., I ACa 332/04, L. Sularzycka, B. Trębska, B. Świerczakowski)

Wątpliwości Sądu Apelacyjnego pojawiły się w związku z nieprecyzyjną redakcją przepisu art. 36 Prawa prasowego. W ustępie pierwszym tego artykułu sformułowana została ogólna zasada, że prasa może (a zatem nie musi) zamieszczać odpłatne ogłoszenia i reklamy. Oznacza to, że – w przeciwieństwie do wypadków określonych w art. 34 i 35 Prawa prasowego, które wymieniają rodzaje ogłoszeń, co do których redaktor naczelny dziennika ma obowiązek publikacji – zamieszczanie innych ogłoszeń oraz reklam jest fakultatywne.

Jednocześnie Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę, że regulację art. 36 Prawa prasowego można wyklądać dwojako. Po pierwsze, można postawić tezę, że mimo, iż zamieszczenie reklamy lub ogłoszenia pozostawiono swobodnemu uznaniu redaktora

pisma lub wydawcy, to w istocie mogą oni odmówić publikacji tylko w czterech przypadkach, a mianowicie gdy materiał zgłoszony do opublikowania jest sprzeczny z prawem lub z zasadami współżycia społecznego albo z linią programową pisma lub z charakterem pisma. W taki też sposób omawiany przepis interpretuje się w piśmiennictwie.

Z drugiej jednak strony, zdaniem Sądu Apelacyjnego, nie sposób odmówić słuszności argumentom na rzecz odmiennej wykładni art. 36 Prawa prasowego, sprowadzającej się do tezy, że fakultatywność zamieszczania odpłatnych ogłoszeń i reklam wyrażona w art. 36 ust. 1 Prawa prasowego i komercyjny charakter takiej działalności oraz zasada swobody zawierania umów wolności gospodarczej oraz idea wolnej prasy, przemawia za uznaniem szerszego niż wynikałoby to z art. 36 ust. 2 i 4 Prawa prasowego prawa odmowy zamieszczenia ogłoszenia lub reklamy.

A.Z.

*

III CZP 68/05

Czy do powierzchni zanieczyszczonych, o których mowa w § 5 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2003 roku w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz.U. Nr 55, poz. 477 z późniejszymi zmianami), od których pobiera się opłaty za wprowadzenie ścieków obejmujących wody opadowe lub roztopowe ujęte w systemy kanalizacyjne zalicza się powierzchnię dachów?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 27 kwietnia 2005 r., I ACa 1644/04, M. Górecki, E. Staniszevska, M. Kornaszewska)

W zwięzłym uzasadnieniu Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę, że zarówno w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 września 2003 roku w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz.U. Nr 55, poz. 477 ze zm.), jak i w ustawie, na podstawie której je wydano (ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 roku - Prawo ochrony środowiska, Dz.U. nr 62, poz. 627 ze zm.) przedmiotowa kwestia nie została przesądzona. Sąd Apelacyjny wskazał na stanowisko orzekającego w sprawie Sądu Okręgowego, wyrażone wcześniej przez Wiceprezesa Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast, zgodnie z którym powierzchnie dachów nie są nawierzchniami, gdyż nie znajdują się na powierzchni ziemi, w związku z czym nie podlegają opłatom za odprowadzenie wód opadowych i roztopowych.

Z drugiej strony Sąd Apelacyjny podkreślił, że z powierzchni dachów odprowadzane są wody opadowe lub roztopowe do kanalizacji deszczowej. Brak obowiązku uiszczenia opłat za odprowadzenie tych wód powodowałyby, że przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne nieodpłatnie świadczyłyby usługi w zakresie korzystania z urządzeń kanalizacji deszczowej.

A.Z.

*

III CZP 69/05

Czy dopuszczalna jest droga sądowa w sprawie o nakazanie Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych przekazania składki do otwartego funduszu emerytalnego,

a w przypadku odpowiedzi twierdzącej;

czy ubezpieczony jest legitymowany czynnie do wystąpienia z takim żądaniem?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 28 kwietnia 2005 r., II Ca 159/05, J. Strabel, A. Gul, G. Kobus)

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na fakt, że podobne zagadnienie prawne zostało już rozstrzygnięte przez Sąd Najwyższy w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 11 sierpnia 2004 r. Wtedy Sąd Apelacyjny w Gdańsku przedstawił zagadnienie prawne: „czy dopuszczalna jest droga sądowa do rozpoznania skierowanego przeciwko organowi rentowemu roszczenia o nakazanie przekazania składek do otwartego funduszu emerytalnego”, a Sąd Najwyższy podjął uchwałę: „Sprawa o przekazanie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych części składki na ubezpieczenie emerytalne do otwartego funduszu emerytalnego nie jest sprawą z zakresu ubezpieczeń społecznych”. Sąd Najwyższy wykluczył zatem taką sprawę z zakresu spraw z ubezpieczenia społecznego oraz uznał, że w przypadku odpowiedniego sformułowania żądania i tzw. cywilistycznego jego uzasadnienia nie można *a limine* wyłączyć dopuszczalności drogi sądowej w postępowaniu cywilnym „zwykłym” w sprawie wytoczonej przez ubezpieczonego.

W ocenie Sądu Okręgowego, powyższe zagadnienie prawne nadal pozostaje nie rozstrzygnięte. Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że definicje pojęć: „droga sądowa” i „sprawa cywilna” znajdują się w przepisach art. 1 i art. 2 k.p.c. Zgodnie z utrwaloną linią

orzecznictwa Sądu Najwyższego, sprawa ma charakter sprawy cywilnej, jeżeli treść stosunków prawnych łączących strony jest taka, że podmioty te występują jako równorzędni partnerzy, a żaden z nich nie ma pozycji podmiotu działającego z mocy swej władzy zwierzchniej. Zgodnie z ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. (Dz.U. Nr 137, poz. 887 ze zm.), ubezpieczenie społeczne obejmuje swym zakresem ubezpieczenie emerytalne, natomiast zadania z zakresu ubezpieczeń społecznych wykonują: Zakład Ubezpieczeń Społecznych, otwarte fundusze emerytalne oraz płatnicy składek, tj. m. in. pracodawcy. Wykonywanie zadań z zakresu ubezpieczeń społecznych nie należy zatem do ubezpieczonych, którzy nie są płatnikami składek. Ubezpieczeni to – zgodnie z art. 4 pkt. 1 powołanej ustawy – osoby fizyczne podlegające ubezpieczeniu, natomiast obowiązek obliczenia, rozliczenia i przekazania co miesiąc do ZUS składki na omawiane ubezpieczenia za ubezpieczonego spoczywa na płatniku, który oblicza także części składki finansowane przez ubezpieczonego i po potrąceniu ich ze środków ubezpieczonego przekazuje je do ZUS-u.

Z powyższych względów należy przyjąć – zdaniem Sądu Okręgowego – że zobowiązanie z tytułu składki na ubezpieczenie społeczne, w tym również emerytalne, ma charakter publicznoprawny i wynikły stąd ewentualny spór ma charakter sporu administracyjnoprawnego, dla którego droga sądowa jest niedopuszczalna. Zatem, w ocenie Sądu Okręgowego, ubezpieczonego pracownika, który nie jest płatnikiem składki, nie wiąże z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych jakikolwiek stosunek cywilnoprawny. Zgodnie z art. 123 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w sprawach nieuregulowanych stosuje się przepisy kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że ustawa stanowi inaczej. W zakresie dotyczącym odprowadzania części składki emerytalnej do otwartego funduszu emerytalnego brak innego unormowania, natomiast ubezpieczony zobowiązany jest do zawarcia umowy z otwartym funduszem emerytalnym. Gdy obowiązkowi tego nie dopełni w terminie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wyznacza otwarty fundusz emerytalny w drodze losowania. Z chwilą zawarcia umowy ubezpieczony uzyskuje członkostwo w otwartym funduszu emerytalnym. Uzyskanie członkostwa w OFE następuje również w wyniku losowania przeprowadzonego przez ZUS, zatem – zdaniem Sądu – powstaje pytanie, czy zawarcie umowy przez ubezpieczonego z otwartym funduszem emerytalnym, a więc łączący te podmioty stosunek cywilnoprawny, może stanowić podstawę roszczenia rozpoznawanego w drodze procesu cywilnego o nakazanie ZUS-owi przekazania części składek OFE stronie umowy z ubezpieczonym.

W ocenie Sądu Okręgowego, skoro członkostwo w OFE powstaje również w drodze losowania, a ubezpieczonych nie łączy z OFE umowa, ubezpieczeni zaś powinni być traktowani jednakowo, to brak drogi sądowej dla takiego roszczenia.

Sąd Okręgowy zwrócił również uwagę, że od dnia 1 października 2003 r. weszła w życie ustawa o przejęciu przez Skarb Państwa zobowiązań Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieprzekazanych składek do otwartych funduszy emerytalnych z dnia 23 lipca 2003 r. (Dz.U. Nr 149, poz. 1450). Ustawa ta dotyczy zobowiązań z tytułu składek opłaconych przez ich płatników do dnia 31 grudnia 2002 r. za okres od 1 kwietnia 1999 r. i nieprzekazanych w terminie przez Zakład do funduszy, zewidencjonowanych na kontach ubezpieczonych do dnia 25 grudnia 2006 r. oraz zobowiązań Zakładu z tytułu odsetek od tych składek. Wobec powyższego Sąd Okręgowy powziął wątpliwość, czy dopuszczalna jest droga sądowa w sprawie, zmierzającej do wyegzekwowania wykonania przez Zakład niezrealizowanego obowiązku poprzez nakazanie mu przekazania OFE kwot równych nieprzekazanym składkom, skoro ustawodawca kwestie te uregulował kompleksowo w ustawie o przejęciu przez Skarb Państwa zobowiązań Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

W ocenie Sądu Okręgowego, uznanie dopuszczalności drogi sądowej doprowadziłoby do powstania niejednoznacznych sytuacji, gdyż na skutek dochodzonego przed sądem wykonania obowiązku przez ZUS nastąpiłoby przekazanie funduszowi gotówki równej sumie części składki i odsetek, a gdy takiego postępowania przed sądem nie było, nastąpiłoby przekazanie funduszowi obligacji skarbowych, których wartość według ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. nie musi być równa wysokości zobowiązania z tytułu składek. Przedstawione unormowania zdają się uzasadniać brak drogi sądowej w dochodzeniu roszczenia o nakazanie ZUS-owi przekazania OFE części składki na ubezpieczenia społeczne.

Jednak Sąd Okręgowy zauważył również, że z art. 2 k.p.c. wynika domniemanie drogi sądowej, a przepisy wyżej wymienionych ustaw nie przekazują sprawy o nakazanie przekazania składki do właściwości organów innych niż sądy (przy założeniu, że istniejący obowiązek ustawowy Zakładu rodzi roszczenie o wykonanie tego obowiązku). Za przyjęciem takiej wykładni art. 1 i 2 k.p.c. przemawiają też konstytucyjne gwarancje prawa do sądu i niezamykania drogi sądowej do dochodzenia naruszonych praw zgodnie z art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2 i art. 177 Konstytucji. Ponadto orzecznictwo Sądu Najwyższego wykazuje tendencję do szerokiego pojmowania sprawy cywilnej i przyjmowania dopuszczalności drogi sądowej.

III CZP 70/05

Czy możliwe jest udzielenie substytucji przez adwokata radcy prawnemu?"

(postanowienie Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 5 kwietnia 2005., II Ca 116/05, U. Kubowska- Pieniążek, M. Łakomy, D. Soroka - Gudz)

Sąd Okręgowy zauważył, że przedstawione zagadnienie prawne rodzi poważne wątpliwości, jeśli skonfrontować przepis art. 91 pkt 3 k.p.c., zgodnie z którym pełnomocnictwo procesowe obejmuje z samego prawa umocowanie do udzielenia dalszego pełnomocnictwa adwokatowi lub radcy prawnemu, z przepisami ustaw korporacyjnych, regulujących wykonywanie zawodu adwokata i radcy prawnego. Jak podkreślił, zawierają one nieco odmienną regulację przedmiotowego zagadnienia, zgodnie bowiem z art. 21 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. Nr 19, poz. 145 ze zm.) radca prawny może udzielić substytucji adwokatowi, natomiast ustawa z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (Dz.U. Nr 16, poz. 124 ze zm.) milczy w kwestii możliwości udzielenia pełnomocnictwa substytucyjnego przez adwokata radcy prawnemu. Należy zatem postawić pytanie, czy wobec braku wyraźnej regulacji przedmiotowej kwestii w ustawie Prawo o adwokaturze wyłączona jest możliwość, aby adwokat ustanowił swoim substytutem radcę prawnego.

Według Sądu Okręgowego, możliwe do przyjęcia są dwa stanowiska. Jeżeli założymy, że samodzielną podstawą do udzielania dalszego pełnomocnictwa, jest art. 91 pkt 3 k.p.c., uzasadniona będzie teza, że adwokat może udzielić pełnomocnictwa substytucyjnego radcy prawnemu (uznajemy w takiej sytuacji, że przepisy ustaw korporacyjnych jedynie powtarzają lub uszczegółwiają kodeksową zasadę, przy czym ustawa o radcach prawnych czyni to wyraźnie, zaś ustawa Prawo o adwokaturze w sposób „milczący” odnosi się do art. 91 pkt 3 k.p.c.) Powyższe stanowisko zaprezentowano w jednym u komentarzy do kodeksu postępowania cywilnego.

Z drugiej strony, jak zauważył Sąd Okręgowy, gdyby uznać, że ustawowego upoważnienia do udzielania substytucji przez adwokatów i radców prawnych należy poszukiwać nie w art. 91 pkt 3 k.p.c., lecz w przepisach ustaw korporacyjnych, to na pytanie, czy adwokat może udzielić pełnomocnictwa substytucyjnego radcy prawnemu trzeba udzielić odpowiedzi negatywnej. Za taką koncepcją opowiadają się niektórzy autorzy.

*

III CZP 71/05

Czy wierzyciel ma obowiązek uiszczenia opłaty kancelaryjnej na podstawie przepisu § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 15 listopada 1996 r. w sprawie wysokości opłat kancelaryjnych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 139, poz. 650) należnej za nadanie prawomocnemu nakazowi zapłaty na podstawie przepisu art. 782 w § 2 k.p.c. – po złożeniu wniosku o nadanie przez wierzyciela – tak w zakresie opłaty za klauzulę wykonalności jak też w zakresie opłaty za odpis nakazu zapłaty?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu z dnia 2 czerwca 2005 r., II Cz 240/05, W. Kulpa, E. Staszewska, W. Sech)

Jak podkreślił Sąd Okręgowy, według art. 782 § 2 k.p.c., nakazowi zapłaty sąd nadaje klauzulę wykonalności niezwłocznie po jego uprawomocnieniu się. Wymieniony przepis nie reguluje jednak sposobu postępowania sądu związanego z doręczeniem tytułu wykonawczego wystawionego z urzędu i pobraniem opłaty kancelaryjnej. Jednakże w ocenie wnioskodawcy, wobec braku odrębnego unormowania dotyczącego opłat kancelaryjnych od nadawanych z urzędu prawomocnym nakazom zapłaty klauzul wykonalności, zasada równego traktowania stron we wszystkich postępowaniach przed sądem i jednolitości prawa, nakazują pobieranie opłaty kancelaryjnej tak za samą klauzulę wykonalności, jak też odpis nakazu zapłaty. Ponadto Sąd Okręgowy wskazał, że skoro sąd dokonał czynności, to przewidziane przepisami opłaty powinny być pobrane ze względu na art. 38 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, który przewiduje pobranie opłaty kancelaryjnej za czynności przewidziane w tym przepisie bez względu na to, czy dokonane zostały z urzędu czy na wniosek.

*

III CZP 72/05

Czy dopuszczalne jest połączenie się dwóch związków zawodowych w ten sposób, że związek przejmujący wstępuje w prawa i obowiązki związku przejmowanego niezależnie od charakteru prawnego tych praw i obowiązków jako jego następcą prawny pod tytułem ogólnym, a skutkiem takiego połączenia będzie rozwiązanie i wykreślenie z Krajowego Rejestru Sądowego związku przejmowanego bez przeprowadzenia procedury likwidacyjnej?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 20 maja 2005 r., XII Ga 114/05, A. Pakosiewicz, B. Cincio-Podbiera, R. Jurga)

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że w przedmiotowej sprawie wątpliwości powstają na dwóch płaszczyznach. Pierwsza, mająca charakter bardziej ogólny, sprowadza się do pytania, czy w odniesieniu do związków zawodowych z uwagi na wynikające z art. 2, 3 ust. 2 i 5 Konwencji Nr 87 Międzynarodowej Organizacji Pracy z dnia 9 lipca 1948 r. (Dz.U. Nr 29, poz. 125) zasady wolności związkowej w aspekcie tworzenia i określania zasad funkcjonowania związku zawodowego, a także wynikające z art. 12 i 59 Konstytucji Rzeczypospolitej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483) wolności tworzenia i działania związków zawodowych, dopuszczalna jest operacja na strukturze organizacyjnej związku zawodowego, będącego przecież osobą prawną, polegająca na łączeniu się związku zawodowego z innym związkiem zawodowym przez przejęcie praw i obowiązków niezależnie od ich charakteru przez jeden związek zawodowy (związek przejmujący) jako następcy prawnego pod tytułem ogólnym innego związku zawodowego (związek przejmowany). Zdaniem Sądu, dopiero udzielenie pozytywnej odpowiedzi na tak zadane pytanie pozwala na przejście do drugiej płaszczyzny zagadnienia.

Sąd Okręgowy wskazał, że dla rozstrzygnięcia kwestii będącej przedmiotem pytania prawnego niezbędne jest również odwołanie się do przepisów ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (t.j. z 2001 r. Dz.U. Nr 79, poz. 854 ze zm.), zgodnie bowiem z brzmieniem art. 13 pkt 12 wspomnianej ustawy niezbędne jest, aby statut związku zawodowego regulował m.in. likwidację jego majątku. Likwidacja majątku związku będzie zwykle następowała po jego rozwiązaniu, zatem należy uznać, że szczególnie związane ze sposobem i realizacją likwidacji majątku związku powinny zostać określone w uchwale o rozwiązaniu związku. Należy podkreślić, że zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 wspomnianej ustawy, uchwała o rozwiązaniu zdaje się stanowić wymóg, który warunkuje możliwość skreślenia związku zawodowego z rejestru. Pojawia się zatem pytanie, czy dopuszczalne będzie wykreślenie związku zawodowego z Krajowego Rejestru Sądowego,

jeżeli uchwała o rozwiązaniu związku zawodowego nie zostanie podjęta, a uchwały łączących się związków zawodowych wyraźnie wskażą, że połączenie nastąpi bez przeprowadzania postępowania likwidacyjnego majątku związku przejmowanego. Można zaznaczyć, że żaden z przepisów ustawy o związkach zawodowych nie przewiduje dopuszczalności przeprowadzenia procedury łączenia się związków zawodowych.

Zdaniem Sądu Okręgowego, przejęcie jednego związku zawodowego przez inny powoduje problem następstwa prawnego związku przejmującego co do praw i obowiązków przysługujących związkowi przejmowanemu. Jednocześnie należy wskazać, że w ustawie o związkach zawodowych brak jest przepisów, które wyraźnie określałyby zasady odpowiedzialności podmiotu przejmującego za zobowiązania podmiotu przejmowanego co może uprawniać tezę, iż nie będzie możliwe skuteczne przejęcia przez związek przejmujący zobowiązań związku przejmowanego ze skutkiem prawnym względem osób trzecich bez ich zgody.

A.Z.

Notka:

Zarządzeniem z dnia 8 lipca 2005 r. zagadnienie prawne w sprawie CZP 72/05 przekazano do rozstrzygnięcia w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych, zgodnie z właściwością (§ 30 ust. 1 i § 30 ust. 1 regulaminu Sądu Najwyższego).

III CZP 73/05

„1. Czy wobec ostatecznego rozstrzygnięcia protestu zgodnie z art. 182 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz.U. Nr 19 poz. 177 ze zm.) dopuszczalne jest uwzględnienie skargi i zmiana wyroku zespołu arbitrów polegająca na uwzględnieniu odwołania i odrzucenia oferty wykonawcy w sytuacji, gdy z tym wykonawcą zamawiający zawarł już umowę, a to wobec upływu zawieszenia terminu określonego w art. 181 ust. 1 wymienionej wyżej ustawy i w wykonaniu obowiązku wynikającego z art. 94 ust. 1 tej ustawy,

w przypadku odpowiedzi przeczącej na pytanie 1;

2. czy postępowanie przed sądem powszechnym wywołane wniesieniem skargi na wyrok zespołu arbitrów ulega w takiej sytuacji umorzeniu stosownie do art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i w zw. z art. 194 ust. 2 ustawy - Prawo zamówień publicznych?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 17 czerwca 2005 r.,

I Ca 353/05, A. Simoni, A. Wilk- Michalczewska, T. Strzyż)

Wątpliwości Sądu Okręgowego powstały w związku z tym, iż w art. 194 ust. 1 ustawy PZP – regulującym wniesienie skargi – nie ma ograniczenia dopuszczalności skargi tylko do spraw, w których wartość przedmiotu zamówienia nie przekracza kwot określonych w art. 182 ust. 2 pkt. 2 lit. b wspomnianej ustawy. Zastrzeżenia wnioskodawcy budzi też możliwość uwzględnienia skargi zgodnie z wnioskiem w świetle zawarcia umowy bez naruszenia przepisu art. 94 ust. 1 p.z.p., zważywszy że zamawiający miał w takiej sytuacji obowiązek zawarcia umowy. Zdaniem Sądu Okręgowego, dla omawianego zagadnienia prawnego istotne znaczenie ma również treść art. 179 ust. 1 p.z.p, który uzależnia dopuszczalność wniesienia środków ochrony prawnej, w tym także skargi, od wykazania przez skarżącego interesu prawnego w uzyskaniu zamówienia. Według Sądu Okręgowego, można przyjąć tezę, że skoro protest został już rozstrzygnięty ostatecznie w rozumieniu Prawa zamówień publicznych (skarżący nie uzyskał zamówienia, na które złożył ofertę), a zamawiający zawarł już umowę z innym wykonawcą, to skutkuje to brakiem interesu prawnego po stronie skarżącego.

Uzasadniając drugą część pytania Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że niniejsze zagadnienie prawne wiąże się z problemem prawnym dotyczącym formy i treści rozstrzygnięcia sądu co do takiej skargi. Brak interesu prawnego określonego w art. 179 ust. 1 ustawy powinien zatem skutkować wydaniem wyroku oddalającego skargę. Jednocześnie – zdaniem Sądu Okręgowego – sąd powinien wydać postanowienie o umorzeniu postępowania skargowego, ponieważ wydanie wyroku stało się zbędne ze względu na ostateczne rozstrzygnięcie protestu i zawarcie umowy z wybranym wykonawcą – stosownie do art. 94 ust. 1 p.z.p. W ocenie Sądu Okręgowego, umorzenie postępowania w niniejszej sprawie powinno nastąpić na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i w związku z art. 194 ust. 2 p.z.p., przepis ten umożliwia bowiem wydanie postanowienia o umorzeniu postępowania skargowego na skutek cofnięcia skargi albo gdy wydanie wyroku stałoby się zbędne lub niedopuszczalne z innych przyczyn.

E.S.-S.

*

III CZP 74/05

Czy w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego zamawiający uprawniony jest do badania zasadności dokonanego przez oferenta – w trybie art. 96 ust. 4 ustawy z 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz.U. Nr 19,

poz. 177) zastrzeżenia informacji potwierdzających spełnienie przez niego warunków wymaganych specyfikacją istotnych warunków zamówienia, a w przypadku pozytywnego w tym względzie rozstrzygnięcia: czy konsekwencją stwierdzenia bezzasadności takiego zastrzeżenia powinno być odrzucenie oferty w trybie art. 89 ust. 1 pkt 1 wymienionej na wstępie ustawy?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 31 maja 2005 r., V Ca 3143/04, E. Cylc, M. Smoderek, W. Beczek)

Zdaniem Sądu Okręgowego, zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy - Prawo zamówień publicznych z dnia 29 stycznia 2004 r. (Dz.U. Nr 19, poz. 177), jawność jest podstawową zasadą postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Jednak zasada ta jest ograniczona przez art. 96 ust. 4, na mocy którego uczestnicy postępowania o udzielenie zamówienia publicznego mają prawo ochrony informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji z dnia 16 kwietnia 1993 r. (Dz.U. Nr 47, poz. 211 ze zm.).

Sąd Okręgowy zauważył, że wykładnia gramatyczna art. 96 ust. 4 p.z.p. przemawia za przyjęciem tezy, iż objęcie informacji klauzulą tajności stanowi wyłączną decyzję oferenta, która nie podlega ocenie zamawiającego. Jednak nie można przyjąć, że informacje objęte klauzulą pozostają poza jakąkolwiek kontrolą, ich treść bowiem znana jest zamawiającemu, ale nie mogą być udostępniane pozostałym uczestnikom postępowania i osobom trzecim.

W ocenie Sądu Okręgowego, regulacje zawarte w Prawie zamówień publicznych miały nie tylko zagwarantować jawność postępowania w sprawach o udzielenie zamówienia publicznego, ale przede wszystkim zapewnić możliwie obiektywne kryteria podejmowanych w tym postępowaniu czynności, natomiast ocena zasadności utajnienia przez oferenta informacji dokonywana przez zamawiającego zawsze będzie oparta na jego subiektywnych odczuciach.

Uzasadniając drugą część pytania, Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że przepisy Prawa zamówień publicznych nie regulują tej kwestii w sposób jednoznaczny, jak również nie ma w tym zakresie orzeczeń sądów. Sąd Okręgowy zauważył, że art. 89 ust. 1 pkt. 1 p.z.p. odnosi się do pojęcia oferty, jednak pojęcia tego nie definiuje w sposób jednoznaczny. Natomiast zgodnie z art. 14 p.z.p., przepisy kodeksu cywilnego, w tym art. 66 § 1, mają jedynie subsydiarne zastosowanie.

W ocenie Sądu Okręgowego, w świetle przepisów Prawa zamówień publicznych nie sposób jednoznacznie stwierdzić, czy dokumenty potwierdzające spełnienie przez oferenta warunków wymaganych w specyfikacji istotnych warunków zamówienia stanowią ofertę w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, czy też ofertą nie są. Artykuł 82 ust. 3 p.z.p. wymaga, aby treść oferty odpowiadała specyfikacji istotnych warunków zamówienia, jednak art. 44 stanowi, że wykonawca składa wraz z ofertą oświadczenie o spełnieniu warunków udziału w postępowaniu, a jeżeli zamawiający żąda dokumentów potwierdzających spełnienie tych warunków również te dokumenty. Zatem przepisy Prawa zamówień publicznych wywołują wątpliwości, czy za ofertę należy uznać również dokumenty potwierdzające spełnienie przez oferenta warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, a co za tym idzie, czy w przypadku stwierdzenia ich niezgodności z ustawą zamawiający obowiązany jest odrzucić ofertę na mocy art. 89 ust. 1 p.z.p.

E.S.-S.

*

III CZP 75/05

„1. Czy dopuszczalne jest orzekanie o kontaktach rodziców z dziećmi w postępowaniu o rozwód i czy zatem, wobec wytoczenia sprawy o rozwód ulega zawieszeniu z mocy art. 445¹ § 2 k.p.c. postępowanie o ustalenie kontaktów rodziców z dziećmi;

2. czy dopuszczalne jest zawarcie ugody w sprawie o ustalenie kontaktów rodziców z dziećmi?”

(postanowienie Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 24 maja 2005 r., XIII Cz 126/05, G. Rataj, T. Kuchta, B. Zientek)

W lakonicznym uzasadnieniu Sąd Okręgowy przywołał uchwałę całej Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 12 października 1970 r., III CZP 6/70 (OSNCP 1971 poz. 117), w której stwierdzono, że sprawa rozwodowa nie jest w ujęciu polskiego ustawodawstwa sprawą, w której chodzi wyłącznie o ewentualne rozwiązane małżeństwa, lecz sprawą, w której sąd orzeka o całości sprawy rodziny (zasada integralności wyroku rozwodowego). Zdaniem wnioskodawcy, nie może budzić wątpliwości, że prawo do kontaktów rodziców z dziećmi należy do całości spraw rodziny. W praktyce sądy orzekające o rozwiązaniu małżeństwa z reguły postanawiają o sposobie

kontaktowania się rodziców z dzieckiem, w szczególności w sytuacjach, w których rodzice żyją w rozłączeniu.

Odnosząc się do drugiej części pytania prawnego, Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na wyrażony w jednym z komentarzy do kodeksu postępowania cywilnego pogląd, że „regułą będzie raczej niedopuszczalność ugody w sprawach z zakresu prawa rodzinnego, opiekuńczego i kurateli”. Zdaniem komentatorów, od reguły tej dopuszczalne są wyjątki w stosunku do niektórych roszczeń majątkowych z uwagi na to, że zawarta przed sądem ugoda jest tytułem egzekucyjnym.

Jak zauważył Sąd Okręgowy, ugoda sądowa dotycząca określenia kontaktów rodziców z dzieckiem wydaje się również być tytułem egzekucyjnym (podlegającym egzekucji w trybie art. 1050 lub 1051 k.p.c.).

A.Z.

GLOSY

prawo cywilne materialne

Przed powstaniem szkody nie może rozpocząć się bieg określonego w art. 442 § 1 zdanie 2 k.c. terminu przedawnienia roszczenia o jej naprawienie.

(wyrok z dnia 21 maja 2003 r., IV CKN 378/01, S. Dąbrowski, M. Kocon, H. Pietrzkowski, OSNC 2004, nr 7-8, poz. 124; BSN 2004, nr 8, s. 8; OSP 2004, nr 4, poz. 55; Jurysta 2004, nr 10, s. 33; R.Pr. 2004, nr 6, s. 133; NPN 2004, nr 4, s. 73)

Glosa

Małgorzaty Balwickiej-Szczyrba, Rejent 2005, nr 5, s. 153

Glosatorka uznała omawiane orzeczenie za trafne, idące z duchem czasu i wyrażające potrzebę szerszej ochrony prawnej człowieka przed daleko idącymi skutkami tzw. szkód przyszłych dalszych. Przedstawiła główne argumenty przemawiające za trafnością aprobowanej tezy.

Pierwszy argument odwołuje się do zasad prawa cywilnego – zasady pełnego odszkodowania za doznaną szkodę, a także zasady ochrony osoby fizycznej, zapewniającą gwarancję swobodnego korzystania przez nią z dóbr osobistych. Autorka stwierdziła, że jedynie wykładnia art. 442 § 1 zdanie drugie k.c., zawarta w glosowanym orzeczeniu, stanowi ich pełną realizację i sprzyja zachowaniu idei państwa prawa. Drugi argument odwołuje się do zasad ustanawiania terminów przedawnienia w kodeksie cywilnym. Glosatorka podniosła, że ze względu na specyfikę szkód przyszłych, powstających w znacznej odległości czasowej od zdarzenia je wywołującego, których często nie można przewidzieć, zasady liczenia biegu terminu przedawnienia powinny być także szczególne. Na poparcie omawianej tezy wskazała na dłuższe terminy przedawnienia obowiązujące w ustawodawstwach obcych (omówiła je na przykładzie BGB).

W ocenie glosatorki, konieczna jest zmiana przepisu art. 442 § 1 zdanie drugie k.c., gdyż istnieje bezspornie sprzeczność między wykładnią literalną tego przepisu a istotą przedawnienia i podstawowymi zasadami prawa cywilnego. Nowe brzmienie tego

przepisu musi jasno i wyraźnie precyzować, że bieg dziesięcioletniego terminu przedawnienia roszczeń z czynów niedozwolonych rozpoczyna się z dniem powstania szkody.

E.S.

*

Glosa

Tomasza Dybowskiego, Przegląd Sądowy 2005, nr 6, s. 132

Glosator przypomniał, że kwestia biegu przedawnienia roszczenia o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym od lat była sporna i wywoływała rozbieżności.

Autor zaaprobował tezę i wspierające ją uzasadnienie, a w glosie przytoczył dodatkowe argumenty przemawiające za poglądem Sądu Najwyższego. Zgodził się także z argumentami przedstawionymi w aprobującej glosie M. Nesterowicza do omawianego orzeczenia (OSP 2004, nr 4, s. 55; *vide* omówienie w „Izbie Cywilnej” 2004, nr 5, poz. 33).

Glosator podkreślił, że w przypadkach szkód na osobie, wyrządzonych czynami niedozwolonymi, konieczne jest stosowanie art. 442 § 1 zdanie drugie k.c. nie wprost, lecz w sposób uwzględniający specyfikę szkody na osobie. Oznacza to, jego zdaniem, że bieg terminu przedawnienia roszczenia o naprawienie szkody na osobie należy liczyć od dnia, w którym zrealizują się wszystkie elementy czynu niedozwolonego. Za rozwiązaniem tym przemawia celowościowa oraz systematyczna (*argumentum a rubrica*) wykładnia art. 442 § 1 k.c. Autor podniósł, że bywa również i tak, iż dopiero rozwój nauk medycznych pozwala po latach ujawnić związek przyczynowy, bardzo odległy w czasie, pomiędzy określonym zewnętrznym oddziaływaniem, a powstałą szkodą, dlatego w pełni zaaprobował stanowisko Sądu Najwyższego zaprezentowane w omawianym orzeczeniu.

W uzupełnieniu autor podniósł, że w art. 442 § 1 zdanie drugie k.c. został użyty, zamiast słów „czyn niedozwolony”, zwrot „zdarzenie”, co dodatkowo przemawia za koncepcją przedstawioną w glosie.

E.S.

*

Odtwórczy w warstwie językowej charakter dubbingu zastosowanego w utworze audiowizualnym wyłącza możliwość uznania aktorów dubbingujących za odtwórców głównych ról w tym utworze (art. 70 ust. 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, Dz.U. Nr 24, poz. 83 ze zm. w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2000 r. o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, Dz.U. Nr 53, poz. 637).

(wyrok z dnia 22 maja 2003 r., I CKN 348/01, T. Domińczyk, M. Bączyk, A. Górski, OSNC 2004, nr 7-8, poz. 125; BSN 2003, nr 12, s. 12; IC 2004, nr 3, s. 43; R.Pr. 2004, nr 6, s. 137)

Glosa

Grzegorza Rząsy, Przegląd Sejmowy 2002, nr 2, s. 142

Glosator wyraził aprobatę dla glosowanego wyroku, uznając jednak jego tezę jako zbyt kategoryczną.

Autor na wstępie zaznaczył, że Sąd Najwyższy trafnie przyjął jako podstawę oceny roszczenia dotyczącego eksploatacji filmów w 1995 i 1996 r. przepisy ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (dalej: „ustawa”) w brzmieniu sprzed nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 9 czerwca 2000 r. o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Komentator zaaprobował przyjęcie przez sądy orzekające w sprawie, że pozwany dystrybutor filmów nie miał legitymacji procesowej biernej. Tak oceniając rozstrzygnięcie, autor oparł się na wynikach wykładni językowej przepisu art. 70 ust. 3 ustawy, który podmiotem wyłącznie zobowiązanym do zapłaty „dodatkowego” wynagrodzenia z tytułu eksploatacji utworu audiowizualnego czynił producenta.

Zgadzając się generalnie z wywodami Sądu Najwyższego dotyczącymi charakteru i znaczenia dubbingu, autor glosy poczynił zastrzeżenie, że w przypadku filmów animowanych autor podkładający głos pod podstawowe postacie występujące w filmie jest odtwórcą głównej roli. W przeciwieństwie bowiem do innych filmów, w których pod pojęciem roli rozumie się zarówno postać odtwarzaną przez autora, jak i wypowiedzany przez niego tekst, w filmach animowanych o odtwórcach ról można mówić wyłącznie w odniesieniu do warstwy dźwiękowej.

Glosator uznał za trafną ocenę Sądu Najwyższego, że bezzasadny jest zarzut naruszenia art. 86 ust. 2 pkt 2 ustawy, gdyż dystrybutor filmu nie odtwarzał go publicznie, co warunkowało zastosowanie wskazanego przepisu ustawy. Autor poparł powyższe stanowisko, powołując się także na art. 87 ustawy.

W dalszej części glosy omówione zostały zmiany dokonane w omawianej materii ustawą z dnia 9 czerwca 2000 r. o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Komentator wskazał, że do zapłaty dodatkowego wynagrodzenia zobowiązany jest już nie producent, lecz ten, kto korzysta z utworu (art. 70 ust. 3 ustawy). Stwierdził ponadto, że dystrybutor filmów nie jest zobowiązany do zapłaty wynagrodzenia przewidzianego w art. 70 ust. 2 ustawy, gdyż nie wykorzystuje utworu audiowizualnego na polach eksploatacji wymienionych w tym przepisie.

Autor wyraził wątpliwości co do prawidłowości określenia w ustawie nowelizującej katalogu podmiotów uprawnionych do dodatkowego wynagrodzenia. Katalog ten nie obejmuje wszystkich osób, które zgodnie z art. 69 ustawy mieszczą się w pojęciu współtwórców utworu audiowizualnego. W konsekwencji część współtwórców pozbawiona została istotnego uprawnienia majątkowego. Tytułem przykładu glosator wskazał scenografów. Stanął na stanowisku, że takie ujęcie katalogu podmiotów uprawnionych do dodatkowego wynagrodzenia narusza konstytucyjną zasadę równości, prezentując rozbudowaną argumentację ta takim poglądem przemawiającą.

M.P.

*

Zwolnienie z długu może obejmować jedynie dług istniejący (art. 508 k.c.).

(wyrok z dnia 13 listopada 2003 r., IV CK 202/02, F. Barczewska, M. Bączyk, B. Myszka, IC 2004, nr 7-8, s. 40; PUG 2004, nr 10, s. 32)

Glosa

Krzysztofa Zagrobelnego, OSP 2005, nr 6, poz. 75.

W stanie faktycznym glosowanego wyroku wierzyciel złożył oświadczenie woli o zwolnieniu z długu w czasie, gdy nie istniał jeszcze stosunek prawny kreujący jego wierzytelność. Sąd Najwyższy uznał, że jeśli owo oświadczenie wierzyciel „podtrzymał” w czasie, gdy dług już powstał, to od chwili powstania stosunku obejmowało ono dług już istniejący.

Pogląd ten wzbudził wątpliwości autora. Podkreślił, że owo „podtrzymanie” należy traktować jako znaną prawu polskiemu instytucję milczenia. Milczenie jako przejaw oświadczenia woli może prowadzić do wywołania skutków prawnych w sytuacjach wyjątkowych. Przy takiej konstrukcji nie wiadomo również od kiedy należy owemu podtrzymaniu nadać walor oświadczenia woli (kiedy doszło do zawarcia umowy).

Zdaniem autora, w omawianym stanie faktycznym trafniejsza byłoby przyjęcie konstrukcji zwolnienia z długu przyszłego. Stanowiłoby to konsekwencję przyjętej w orzecznictwie możliwości przelewu wierzytelności przyszłych oraz przejęcia istnienia długu przyszłego. Istotne jest przy tym zdefiniowanie pojęcia długu przyszłego np. może być to dług, o którym można wnosić na podstawie treści innego skutku prawnego.

Ł.P.

*

Oświadczenie woli w postaci elektronicznej dokonywane *on line* zostaje złożone z chwilą jego przejścia do systemu informatycznego i kontrolowanego przez odbiorcę (bank) i zarejestrowania na nim odpowiednich danych.

(postanowienie z dnia 10 grudnia 2003 r., V CZ 127/03, J. Górowski, I. Koper, M. Sychowicz, OSNC 2005, nr 1, poz. 12; R.Pr. 2005, nr 1, s. 101)

Glosa

Agnieszki Koniewicz, OSP 2005, nr 6, poz. 76

Istota problemu w omawianej sprawie dotyczyła rozstrzygnięcia, czy wpis sądowy dokonany przelewem elektronicznym został uiszczony w terminie. Dla określenia chwili zapłaty w grę wchodziły trzy możliwości: po pierwsze – dniem zapłaty jest dzień otrzymania przez bank dyspozycji przelewu; po drugie – dzień uznania rachunku dłużnika; po trzecie – dzień uznania rachunku wierzyciela.

Miejsce i czas spełnienia świadczenia pieniężnego określa art. 454 i 455 k.c. Wyjątek stanowi art. 16 u.k.s.c., gdyż zgodnie z tym przepisem, przy ocenie zachowania przez stronę procesu terminu do uiszczenia – w formie bezgotówkowej – należnej opłaty sądowej, chwilą właściwą jest data przyjęcia przelewu przez bank prowadzący rachunek zleceniodawcy. Warunkiem jest jednak, by przelew w dniu jego przyjęcia miał pokrycie na rachunku zleceniodawcy.

W dalszej części glosy autorka zajęła się zdefiniowaniem pojęcia „przyjęcie polecenia przelewu przez bank”. Może być to moment otrzymania przez bank dyspozycji przelewu bądź też moment uznania rachunku dłużnika (czyli zaksięgowanie przelewu).

W glosowanym postanowieniu Sąd Najwyższy uznał, że datą przyjęcia polecenia przelewu przez bank jest data, w której oświadczenie woli klienta przekazane przez sieć elektroniczną stało się dla banku dostępne w sposób umożliwiający zapoznanie się z jego treścią, niezależnie od tego kiedy przelew został zrealizowany. W tradycyjnym obrocie bankowym dzień złożenia polecenia przelewu jest zazwyczaj tożsamy z dniem uznania rachunku bankowego dłużnika.

Zdaniem autorki w *e-bankingu* decydującym momentem powinien być moment skutecznego dotarcia przelewu do banku, a nie zaksięgowania. Przemawia za tym zasada pewności obrotu. Klient nie ma żadnego wpływu na czynności wewnętrzne bankowe, stąd też ryzyko niezrealizowania przelewu nie powinno go obciążać.

Datą otrzymania przez bank polecenia przelewu jest data, w której oświadczenie woli klienta przekazane przez sieć elektroniczną stało się dla banku dostępne w sposób umożliwiający zapoznanie się z jego treścią. Przy metodzie *on line* łączność jest permanentna i nie ma wątpliwości, że bank zapoznaje się od razu z treścią oświadczenia, natomiast w trybie *off line* (np. za pomocą poczty elektronicznej) dla ustalenia momentu, w którym bank mógł w toku normalnych czynności zapoznać się z dyspozycją przelewu, konieczne jest wzięcie pod uwagę również innych okoliczności np. godzin otwarcia banku.

Na akceptację – zdaniem autorki – zasługuje również pogląd Sądu Najwyższego, że dokumenty sporządzone i utrwalone na elektronicznych nośnikach informacji należy traktować jako dokumenty w rozumieniu art. 244 k.p.c. Za dokument elektroniczny może być uznany tylko dokument, który jest utrwalony i możliwy do ponownego odczytania, a więc musi spełniać wymóg formy pisemnej z art. 78 § 2 k.c. w zw. z art. 5 ust. 2 ustawy o podpisie elektronicznym lub art. 7 ust. 2 Pr.bank. w zw. z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 lutego 2003 r.

Ł.P.

*

Ocena sądu, czy żądanie zapłaty sumy odpowiadającej wysokości zachowku stanowi nadużycie prawa (art. 5 k.c.), nie powinna pomijać, że prawa

osoby uprawnionej do zachowku służą urzeczywistnieniu obowiązków moralnych, jakie spadkodawca ma wobec swoich najbliższych.

(wyrok z dnia 7 kwietnia 2004 r., IV CK 215/03, I. Gromska-Szuster, I. Koper, M. Kocon, IC 2004, nr 11, s. 40)

Glosa

Tomasza Justyńskiego, Państwo i Prawo 2005, nr 6, s. 111

Glosator zaaprobował pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w tezie wyroku.

Autor glosy za stosunkowo oczywiste uznał stwierdzenie, że żądanie zapłaty zachowku może w konkretnych szczególnie rażących przypadkach zostać uznane za nadużycie prawa. Przypomniał, że stanowisko to zostało wyrażone przez Sąd Najwyższy już w uchwale z dnia 19 maja 1981 r., III CZP 18/81 (OSNCP 1981, nr 12, poz. 228), która została zaaprobowana przez Sąd Najwyższy w niniejszej sprawie.

Odnosząc się do wskazanej uchwały, glosator nie zgodził się z zawartym w jej uzasadnieniu wnioskiem, że przy zastosowaniu art. 5 k.c. można w sposób definitywny obniżyć zachowek. Podniósł, że zasadą jest przejściowy charakter orzeczenia odwołującego się do konstrukcji nadużycia prawa i zastosowanie art. 5 k.c. nie może powodować nabycia lub utraty prawa podmiotowego.

Komentator uznał za trafny pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w tezie glosowanego wyroku, że prawa osoby uprawnionej do zachowku przysługujące jej ze względu na szczególny, bardzo bliski stosunek rodzinny, istniejący między nią a spadkodawcą służą urzeczywistnieniu obowiązków moralnych, jakie spadkodawca ma wobec swoich najbliższych. Sąd Najwyższy dokonał jednak oceny, czy żądanie zapłaty zachowku stanowi nadużycie prawa, opierając się na dwóch niezależnych kryteriach: *rationis legis* instytucji zachowku i zasadach współżycia społecznego. Tymczasem – zdaniem glosatora – dokonywanie oceny w świetle zasad współżycia społecznego polega na uwzględnieniu wszystkich okoliczności, w tym *rationis legis* instytucji zachowku.

W dalszej części glosy autor wskazał również, że o wystąpieniu nadużycia prawa decydować mogą okoliczności układające się w płaszczyźnie uprawniony do zachowku – spadkobierca, a nie uprawniony do zachowku – spadkodawca. Glosator, powołując się na zasadę subsydiarności odwoływania się do art. 5 k.c. i wskazując na ochronę prawną przewidzianą w art. 320 k.p.c., stwierdził, że pole zastosowania art. 5 k.c.

będzie otwierało się jedynie wówczas, gdy ani rozłożenie na raty, ani też odroczenie terminu świadczenia nie byłoby właściwe.

Konkludując, autor glosy wyraził pogląd, że teoretycznie możliwe nadużycie prawa do żądania zachowku będzie występowało w praktyce niezwykle rzadko.

M.P.

*

Jeżeli nieruchomości w czasie samoistnego posiadania była epizodycznie nieruchomością państwową i przed dniem 1 października 1990 r. utraciła ten charakter na skutek zbycia na rzecz osoby trzeciej, bieg terminu zasiedzenia rozpoczyna się z chwilą utraty tego charakteru i ulega skróceniu o czas, w którym nieruchomości była własnością państwową, lecz nie więcej niż o połowę.

(postanowienie z dnia 20 maja 2004 r., II CK 337/03, M. Grzelka, K. Zawada, T. Żyznowski, nie publ.)

Glosa

Stanisława Rudnickiego, OSP 2005, nr 6, poz. 77

Autor wskazał na różnicę w stanowiskach Sądu Najwyższego zawartych w glosowanym postanowieniu oraz postanowieniu z dnia 17 kwietnia 2002 r., IV CKN 944/00 (nie publ.). Sąd Najwyższy nie podzielił stanowiska wyrażonego w poprzednim orzeczeniu, gdyż uznał, że skoro art. 177 k.c. wyłączał generalnie (w okresie jego obowiązywania) możliwości nabycia własności nieruchomości państwowej przez zasiedzenie, to *ipso iure* wyłączał w czasie obowiązywania zakazu określonego w art. 177 k.c. (od 1 stycznia 1965 do 1 października 1990 r.) możliwość traktowania samoistnego posiadania jako posiadania prowadzącego do zasiedzenia nie tylko przeciwko Skarbowi Państwa, ale także przeciwko każdemu innemu właścicielowi.

Autor nie podzielił stanowiska Sądu Najwyższego. Z brzmienia i celu dawnego art. 177 kc. wynikał zakaz zasiedzenia nieruchomości państwowej, tj. niemożliwości traktowania samoistnego posiadania takiej nieruchomości jako przesłanki zasiedzenia, jednakże tylko dopóty, dopóki nieruchomość była przedmiotem własności państwowej. Z chwilą utraty przymiotu własności państwowej zakaz zasiedzenia stawał się bezprzedmiotowy, co powodowało, że posiadanie odzyskiwało walor posiadania prowadzącego do zasiedzenia, na co trafnie zwrócił uwagę Sąd Najwyższy w sprawie

IV CKN 944/00. Nielogiczne i pozbawione sensu byłoby odmawianie samoistnemu posiadaniu charakteru przesłanki prowadzącej do zasiedzenia w sytuacji, w której nie służy to już żadnemu celowi, bo nieruchomości jest już przedmiotem własności osoby fizycznej.

Wbrew sugestiom zawartym w uzasadnieniu postanowienia, warunek ten nie oznacza nadania przepisom uchylającym art. 177 k.c. mocy wstecznej, ale jest wynikiem tego, że przepis ten nigdy nie miał zastosowania do nieruchomości będących własnością osoby fizycznej, lecz jego jedynym celem była ochrona własności państwowej.

W konsekwencji autor nie podzielił stanowiska Sądu Najwyższego, a opowiedział za poglądem, zgodnie z którym na bieg terminu zasiedzenia nie ma wpływu okoliczność, że nieruchomości w czasie samoistnego posiadania była epizodycznie nieruchomością państwową i przed 1 października 1990 r. utraciła ten charakter na skutek zbycia na rzecz osoby fizycznej.

Ł.P.

*

Pierwszeństwo w objęciu udziałów powstałych wskutek podwyższenia kapitału zakładowego spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie jest obowiązkiem wspólników, a jedynie przysługującym im prawem. Dlatego w sytuacji, gdy wspólnicy nie skorzystają z niego, zarząd spółki może zaoferować objęcie udziałów osobom dowolnie wybranym, również tym wspólnikom danej spółki, którzy z pierwszeństwa już skorzystali.

(wyrok z dnia 2 czerwca 2004 r., IV CK 449/03, Z. Kwaśniewski, M. Kocon, T. Bielska-Sobkowicz, Monitor Prawniczy 2004, nr 13, s. 583)

Glosa

Roberta Pabisa, Monitor Prawniczy 2005, nr 12, s. 603

Glosa porusza dwa zagadnienia – prawidłowości procedury podwyższania kapitału zakładowego oraz sposobu sankcjonowania ewentualnych działań naruszających tę procedurę.

Autor glosy wskazał, że kodeks spółek handlowych nie przewiduje w odniesieniu do spółek z ograniczoną odpowiedzialnością instytucji „widełkowego” podwyższenia kapitału zakładowego, polegającego na określeniu w uchwale w sprawie podwyższenia minimalnej lub maksymalnej kwoty podwyższenia. W konsekwencji, uchwała wspólników w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego spółki z o.o. musi w sposób sztywny określać kwotę podwyższaną i, aby podwyższenie było skuteczne, całość podwyższenia musi zostać objęta oraz pokryta wkładami. Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że w razie nieobjęcia udziałów przez osoby przewidziane do ich objęcia, zarząd ma swobodę dysponowania udziałami nieobjętymi. Glosator nie podzielił tego poglądu.

Według komentatora, co do zasady nie należy wykluczać możliwości objęcia przez dotychczasowych wspólników lub przez osoby trzecie udziałów utworzonych w związku z podwyższeniem kapitału zakładowego, jeżeli przynajmniej niektórzy z dotychczasowych wspólników nie skorzystali z przysługującego im prawa pierwszeństwa, gdyż możliwość taka związana jest z zasadą swobody zmian w składzie osobowym wspólników w spółkach kapitałowych. Jednakże, biorąc pod uwagę brak stosownego przepisu ustawowego, charakter spółki z o.o. oraz relacji pomiędzy wspólnikami, w razie nieobjęcia udziałów w pierwszym terminie przez osoby uprawnione, wykluczyć należy możliwość dokonywania jakichkolwiek czynności „ratujących” podwyższenie kapitału zakładowego, np. przez wyznaczenie terminu obejmowania udziałów lub upoważnienie zarządu do przydziału według własnego uznania. Jako wyjątek od tej reguły, umowa spółki lub uchwała wspólników może przewidywać procedury pozwalające na „uratowanie” podwyższenia kapitału zakładowego w drodze wskazania zasad przydziału udziałów nieobjętych. Uchwała w tym przedmiocie nie może być podjęta po fiasku etapu objęcia udziałów, jeżeli *de facto* naruszałaby przysługujące wspólnikom prawo pierwszeństwa.

Autor glosy odniósł się ponadto do sankcji wadliwości procedury podwyższenia kapitału zakładowego. Wskazał, że samo wykonanie uchwały wspólników nie może być poddawane ocenie według przepisów kodeksu spółek handlowych o zaskarżaniu uchwał, gdyż przepisy art. 249 i 252 k.s.h. dotyczą sprzeczności z ustawą, umową spółki lub dobrymi obyczajami jedynie treści uchwały, etapu poprzedzającego podjęcie uchwały i czasu głosowania. W razie wadliwego wykonania prawidłowej uchwały powstają natomiast roszczenia odszkodowawcze wspólnika wobec spółki i możliwość skutecznego zablokowania rejestracji podwyższenia w sądzie rejestrowym.

*

Członek zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie odpowiada za jej zobowiązania, na podstawie art. 298 k.h. (obecnie art. 299 k.s.h.), w sytuacji, gdy wierzyciel nie uzyskuje zaspokojenia ze względu na zaniechanie podjęcia egzekucji przeciwko spółce w stosownym czasie.

(wyrok z dnia 24 czerwca 2004 r., III CK 107/03, J. Frąckowiak, I. Koper, M. Sychowicz, OSNC 2005, nr 6, poz. 109; BSN 2004, nr 11, s. 12; IC 2005, nr 1, s. 44; PUG 2005, nr 3, s. 34; MoP 2005, nr 8, s. 394; NPN 2005, nr 1, s. 68)

Glosa

Adama Karolaka, Prawo Spółek 2005, nr 6, s. 51

Autor glosy zaaprobował pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w tezie wyroku, jednakże jego uzasadnienie ocenia jako niewystarczające.

Analizując kwestię „bezskuteczności egzekucji wobec spółki” stanowiącej przesłankę odpowiedzialności uregulowanej w art. 299 k.s.h., glosator wskazał, że przepis ten odnosi się do wszelkich form egzekucji prowadzonej zarówno na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego, jak i przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Przytoczył stanowisko doktryny, że bezskuteczność egzekucji musi się odnosić do całego majątku spółki, a nie tylko do jego części. Przedstawiony wątek komentator skonkludował stwierdzeniem, że konstrukcja odpowiedzialności członków zarządu na podstawie art. 299 k.s.h. zakłada, że wierzyciel może wykazać przesłankę bezskuteczności egzekucji w rozumieniu art. 299 k.s.h., bez wszczynania egzekucji, jeżeli wykaże, iż egzekucja ta byłaby bezcelowa. Z drugiej strony, przesłanka ta nie zostanie spełniona w sytuacji, w której wierzyciel nie przeprowadza postępowania egzekucyjnego w ogóle lub też nie kieruje tej egzekucji do majątku spółki, z którego mogłaby ona być skuteczna, jeżeli miał do tego prawo.

W dalszej części glosy autor odniósł się krytycznie do linii orzecznictwa prezentującego pogląd, że na podstawie art. 299 k.s.h. członkowie zarządu odpowiadają osobiście za wszelkie zobowiązania spółki z o.o., bez względu na charakter zobowiązania – publicznoprawny lub prywatnoprawny. Wyraził pogląd, że ochrona wierzyciela z tytułu należności publicznoprawnych może być dokonywana wyłącznie na podstawie przepisów prawa publicznego, a nie prawa prywatnego, do

którego należy art. 299 k.s.h. W konsekwencji – zdaniem glosatora – droga sądowa nie jest dopuszczalna w sprawie dochodzenia należności publicznoprawnych od członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na podstawie art. 299 k.s.h.

Komentator nie podzielił poglądu Sądu Najwyższego, że odpowiedzialność przewidziana w art. 299 k.s.h. ma charakter odpowiedzialności odszkodowawczej. Przytoczył dwa poglądy doktryny dotyczące charakteru tej odpowiedzialności. Zgodnie z pierwszym, jest ona odpowiedzialnością odszkodowawczą, natomiast w myśl drugiego – odpowiedzialnością typu gwarancyjnego za cudzy dług. Autor glosy opowiedział się za drugim z przedstawionych stanowisk, argumentując, że przedmiotowa odpowiedzialność ma charakter subsydiarny, nie jest zależna od winy lub szkody i wiąże się ze szczególnym rozkładem ciężaru dowodu, oraz powołując się na wykładnię systemową. Konsekwencją przyjęcia takiego charakteru odpowiedzialności przewidzianej w art. 299 k.s.h. jest – zdaniem glosatora – przysługujące członkom zarządu prawo podnoszenia wszelkich zarzutów dotyczących dochodzonego od nich zobowiązania spółki, które przysługiwałyby samej spółce.

Glosowany wyrok został omówiony także przez K. Osajdę w „Przeglądzie orzecznictwa” (Glosa 2005, nr 2, s. 21).

M.P.

*

Przechowywanie w godzinach pracy przez właściciela ubezpieczonego pojazdu kluczyków od samochodu w pomieszczeniu ogólnodostępnym, nie zamykanym na czas jego opuszczania przez użytkowników w sposób przyjmowany powszechnie za racjonalny, bo z pozostawionym, po przekręceniu, kluczem w zamku, nie oznacza - wymaganego przez ogólne warunki ubezpieczenia autocasco - zachowania stopnia staranności w zakresie sposobu zabezpieczenia kluczyków poza pojazdem, który można uznać za należyty.

(wyrok z dnia 16 lipca 2004 r., I CK 11/04, M. Bączyk, S. Dąbrowski, T. Wiśniewski, IC 2005, nr 2, s. 47)

Glosa

Marcina Krajewskiego, OSP 2005, nr 6, poz. 78

Autor zajął się kwestią dopuszczalności kreowania w postanowieniach ogólnych warunków ubezpieczeń tzw. powinności, tj. takiego rodzaju obowiązków obciążających ubezpieczających, które nie są stosunkami zobowiązaniowymi w rozumieniu art. 353 k.c., a których niewykonanie może skutkować odmową spełnienia świadczenia przez zakład ubezpieczeń. Wątpliwości budzi nie tyle sama możliwość ich kreowania w umowie ubezpieczenia lub ogólnych warunkach ubezpieczeń, ile raczej kwestia, czy skutków niewykonania takich powinności nie należałoby oceniać w świetle art. 827 k.c.

Zdaniem glosatora, ocena nałożonych w umowie lub ogólnych warunkach ubezpieczeń powinności powinna odbywać się w oderwaniu od tego przepisu. Podkreślił, że ogólne warunki ubezpieczeń nie są normami prawnymi, stąd nie można konstruować wyłącznie na ich podstawie zarzutu naruszenia prawa materialnego. Należy powoływać się – w zależności od stanu faktycznego – na art. 65 § 1 k.c. bądź art. 385 § 2 k.c., bądź też na art. 805 k.c.

W dalszej części glosy autor zajął się kwestią możliwości stosowania do przypadków zdarzeń ubezpieczeniowych przepisu art. 355 k.c. Odczytywany literalnie art. 355 k.c. nakazuje, by przewidziany w nim warunek staranności stosować jedynie od dłużnika – strony stosunku zobowiązaniowego. Ubezpieczający w umowie ubezpieczenia jest wprawdzie dłużnikiem zakładu ubezpieczeń, jednak wyłącznie w odniesieniu do obowiązku zapłacenia składki. Nie jest takim dłużnikiem w stosunku do nałożonych nań powinności, gdyż zakładowi ubezpieczeń nie przysługuje roszczenie o ich wykonanie, np. o odpowiednie przechowywanie kluczyków.

Kwestia zastosowania art. 355 k.c. do zachowań innych podmiotów niż dłużnik nie jest pozbawiona kontrowersji. Zgodnie z dominującym poglądem, określony w tym przepisie miernik staranności odnosi się również do odpowiedzialności deliktowej. Prezentowane jest również stanowisko, że znaczenie art. 355 k.c. ograniczone jest wyłącznie do oceny wykonania zobowiązania przez dłużnika w ramach istniejącego stosunku zobowiązaniowego.

Artykuł 355 k.c. nie mógł znaleźć zastosowania w glosowanej sprawie, nie chodziło w niej bowiem ani o odpowiedzialność deliktową, ani o ocenę, czy jakkolwiek podmiot działał w dobrej lub złej wierze. Należyta staranność została powołana we wzorcu umownym uznanym jako kryterium oceny, tj. czy ubezpieczający wykonał powinność warunkującą powstanie roszczenia o odszkodowanie z umowy ubezpieczenia.

Wspólnota mieszkaniowa może nabywać majątek.

(postanowienie z dnia 10 grudnia 2004 r., III CK 55/04, M. Sychowicz, T. Bielska-Sobkowicz, J. Frąckowiak; BSN 2005, nr 4, s. 14)

Glosa

Stanisława Rudnickiego, Przegląd Sądowy 2005, nr 6, s. 138

Autor stwierdził, że teza komentowanego orzeczenia głosi oczywistą prawdę, ponieważ ustawa o własności lokali wyposażyła wspólnotę mieszkaniową w zdolność nabywania praw i zaciągania zobowiązań oraz w zdolność sądową i procesową. Sytuacja prawna wspólnoty mieszkaniowej jako jednostki nie będącej osobą prawną została także wzmocniona przez wprowadzenie do kodeksu cywilnego art. 33¹, zgodnie z którym do takich jednostek stosuje się odpowiednio przepisy o osobach prawnych. Pomimo to, że przedstawiony pogląd Sądu Najwyższego nie nasuwa żadnych wątpliwości jurydycznych, to glosator odniósł się krytycznie w stosunku do przytoczonych powodów uwzględnienia kasacji, odwołujących się do prawidłowo sformułowanej tezy.

Podniósł mianowicie, że stwierdzenie, iż wspólnota mieszkaniowa ma zdolność prawną samo przez się nie przesądza jeszcze o tym, że w każdym wypadku nabycia jakiegoś prawa przez czynność prawną staje się ona podmiotem tego prawa. Autor stwierdził, że zgodnie z dominującym w piśmiennictwie dotyczącym ustawy o własności lokali poglądem, podmiotem majątku nabytego przez wspólnotę mieszkaniową są właściciele lokali, a nie wspólnota mieszkaniowa. Do nabycia nieruchomości przez wspólnotę mieszkaniową, której sprawami kieruje zarząd (jako czynność przekraczająca zakres zwykłego zarządu), potrzebna jest nie tylko zgoda właścicieli lokali, ale także udzielenie przez nich zarządowi pełnomocnictwa. Skoro nabycie przez pełnomocnika następuje zawsze na rzecz mocodawcy, to w omawianej sytuacji nabycie nieruchomości (uzyskanie przybicia w wyniku przeprowadzonej licytacji – art. 987 k.p.c.) powinno nastąpić na rzecz właścicieli lokali w odpowiednich przypadających im częściach ułamkowych, a nie na rzecz wspólnoty mieszkaniowej.

Glosator zwrócił uwagę, że udzielenie przybicia nie mogło nastąpić na rzecz wspólnoty nie dlatego, jak uznały to oba sądy *meriti*, że brak jej przymiotu osobowości prawnej, ale dlatego, że pomimo posiadania zdolności prawnej wspólnota

mieszkaniowa nie mogła – z przyczyn przedstawionych w glosie – być we własnym imieniu uczestnikiem przetargu i nabyć nieruchomości na swoją rzecz.

Autor na zakończenie zastanawiał się jak powinien postąpić Sąd Najwyższy w omawianej sprawie i stwierdził, że Sąd Najwyższy rozpoznawał kasację w granicach zaskarżenia i przytoczonych w niej podstaw (art. 393¹¹ k.p.c. w poprzednim brzmieniu), a więc mógł tylko oddalić kasację, ponieważ wspólnota mieszkaniowa występowała we własnym imieniu i nie przytoczyła uzasadnionych podstaw kasacyjnych pozwalających na inne rozstrzygnięcie. Tymczasem uchylene zaskarżonych postanowień obu Sądów *meriti* doprowadzi, zdaniem glosatora, do nieprawidłowej sytuacji, ponieważ Sąd Rejonowy, związany orzeczeniem Sądu Najwyższego, musi teraz udzielić przybicia. Z kolei sąd wieczystoksięgowy będzie związany postanowieniem jako podstawą wpisu prawa własności na rzecz wspólnoty mieszkaniowej (art. 626⁸ § 2 k.p.c.). Powstała w następstwie takiego wpisu niezgodność treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym będzie usunięta dopiero wyrokiem wydanym na podstawie art. 10 u.k.w.h. na żądanie każdego ze współwłaścicieli lokali.

E.S.

*

Do umowy o udzielenie świadczeń zdrowotnych (art. 53 i nast. ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym, w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 1999 r. (Dz.U. Nr 28, poz. 153 ze zm.) przepisy o zleceniu nie mają zastosowania (art. 750 k.c.).

(wyrok z dnia 10 grudnia 2004 r., III CK 134/04, T. Bielska-Sobkowicz, J. Frąckowiak, M. Sychowicz, nie publ.)

Glosa

Jana Jończyka, OSP 2005, nr 6, poz. 79

W glosowanej sprawie dotyczącej dochodzenia przez zakład opieki zdrowotnej przeciwko kasie chorych zapłaty za wykonane ponadlimitowe (nieprzewidziane w umowie z kasą) świadczenia zdrowotne chodziło o kwestię, czy umowa pomiędzy kasą chorych a zakładem opieki zdrowotnej o udzielenie świadczeń zdrowotnych należy do kategorii „umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami (art.

750 k.c.) i czy w związku z tym do tej umowy stosuje się 2-letni termin przedawnienia (art. 751 k.c.).

Autor przypomniał orzeczenia Sądu Najwyższego wyłączające możliwość dochodzenia przez zakłady opieki zdrowotnej od kas chorych lub NFZ zapłaty za ponadlimitowe świadczenia. Wskazał, powołując się na konstrukcję występującą w prawie niemieckim, na odrębność umowy między zakładem opieki zdrowotnej a NFZ od konstrukcji zwykłej umowy cywilnoprawnej.

Ł.P.

*

prawo cywilne procesowe

Wykonawca, którego oferta została przyjęta przez zamawiającego w postępowaniu o zamówienie publiczne, nie biorący udziału w postępowaniu przed zespołem arbitrów wywołanym odwołaniem innego oferenta, jest legitymowany do wniesienia do Sądu Okręgowego w Warszawie skargi na wyrok zespołu arbitrów, po zgłoszeniu interwencji ubocznej po stronie zamawiającego i wykazaniu interesu prawnego w rozstrzygnięciu skargi na jego korzyść. Jeżeli skarga została złożona po rozpoczęciu biegu terminu do zaskarżenia wyroku zespołu arbitrów przez zamawiającego, wykonawcę wiąże ten termin.

(uchwała z dnia 16 lipca 2003 r., III CZP 47/03, L. Walentynowicz, G. Bieniek, E. Skowrońska-Bocian, OSNC 2004, z. 10, poz. 150; BSN 2003, nr 7, s. 6; MoP 2004, nr 6, s. 273 ; IC 2003, nr 9, s. 6; R.Pr. 2004, nr 6, s. 142)

Glosa

Ryszarda Szostaka, Przegląd Sądowy 2005, nr 6, s. 144

Komentowana uchwała, dotycząca możliwości wniesienia skargi sądowej przez interwenienta ubocznego na wyrok wydany przez zespół arbitrów przy Prezesie Urzędu Zamówień Publicznych, odsłania także – w ocenie glosatora – problematykę związaną z naturą procedury przetargowej i charakterem wpadkowego postępowania protestacyjno-odwoławczego.

Glosator omówił charakter procedury udzielania zamówień publicznych i stwierdził, że Sąd Najwyższy – w uzasadnieniu uchwały – niepotrzebnie doszukiwał się podobieństw do sądowego postępowania nieprocesowego, ponieważ przetarg to uporządkowany ciąg czynności prawa cywilnego materialnego, a nie procesowego. W szczególności, organizatorskie funkcje zamawiającego w toku przetargu mieszczą się w ramach prawnomaterialnej zasady równorzędności i autonomicznej woli stron – nie ma on tu żadnych atrybutów władzy publicznej.

Autor zwrócił uwagę, że interwencji ubocznej nie przewidują ani przepisy art. 86 i n. ustawy i zamówieniach publicznych, ani przepisy kodeksu postępowania cywilnego i o sądzie polubownym, ani też dyspozycje regulaminu postępowania przy rozpatrywaniu odwołań. Tymczasem w praktyce często zdarzają się sytuacje (tak jak w omawianej sprawie), w których ubiegający się o zamówienie konkurent ma interes prawny zbieżny z interesami zamawiającego. Przyłączenie się do protestu zmierzającego do rewizji niedozwolonych warunków przetargu staje się obecnie niemal regułą w obliczu słusznego unormowania, że konkurent, który w porę nie przystąpił do incydentalnego postępowania protestacyjnego, nie może następnie samodzielnie wnieść protestu powołując się na te same okoliczności. Przystępujący do protestu skazywany jest jednak, w razie jego nieuwzględnienia, na konieczność wszczęcia indywidualnego postępowania arbitrażowego, niezależnego od postępowania uruchamianego przez samego protestującego. Zdaniem autora, nasuwa się tu postulat *de lege ferenda* uporządkowania omawianej problematyki.

Omawiając następnie zagadnienie interwencji ubocznej, autor podniósł, że procesowy status interwenienta ubocznego nie wyklucza uprawnienia do wnoszenia środków zaskarżenia. Zgodził się ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, że skarga na wyrok zespołu arbitrów stanowi zwykły środek odwoławczy, rozpoznawany w postępowaniu, do którego stosuje się odpowiednio przepisy o apelacji, jak również – przez dalsze odesłanie (art. 391 § 1 k.p.c.) – przepisy o postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, w tym ogólne normy o interwencji ubocznej, ponieważ nigdzie nie zostały one wyraźnie wyłączone (art. 13 § 2 k.p.c.). Za trafne zatem uznał przyjęcie przez Sąd Najwyższy poglądu, że w przypadku, gdy dokonanie czynności ograniczonej terminem następuje równocześnie ze zgłoszeniem interwencji ubocznej, terminem wiążącym interwenienta ubocznego jest termin przysługujący stronie, do której przystępuje.

Autor skonstatował, że omawiany przypadek wzbogaca argumentację na rzecz interwencji legislacyjnej w zakresie dalszego wzmocnienia ochrony interesów uczestników przetargu w ramach postępowania przed zespołem arbitrów.

Głosowana uchwała została także omówiona przez Z. Strusa w „Przeglądzie orzecznictwa” (Pal. 2003, nr 9-10, s. 251).

E.S.

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2005, NR 7-8

Wykazanie przez dziennikarza, że przy zbieraniu i wykorzystaniu materiałów prasowych działał w obronie społecznie uzasadnionego interesu oraz wypełnił obowiązek zachowania szczególnej staranności i rzetelności, uchyla bezprawność działania dziennikarza. Jeżeli zarzut okaże się nieprawdziwy, dziennikarz zobowiązany jest do jego odwołania.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 18 lutego 2005 r., III CZP 53/04, T. Wiśniewski, A. Górski, M. Kocon, I. Koper, E. Skowrońska-Bocian, M. Wysocka, K. Zawada, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 114)

*

Szkoda, o której mowa w art. 94 ust. 1 i art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. Nr 27, poz. 96 ze zm.) może być naprawiona w części przez przywrócenie do stanu poprzedniego, w pozostałej zaś części przez zapłatę odszkodowania.

(uchwała z dnia 12 maja 2004 r., III CZP 20/04, S. Dąbrowski, T. Domińczyk M. Kocon, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 115)

*

W postępowaniu egzekucyjnym przeciwko osobie zobowiązanej do świadczeń alimentacyjnych na podstawie tytułu egzekucyjnego ustalającego alimenty na rzecz osoby pobierającej świadczenia z funduszu alimentacyjnego komornik na wniosek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych może wszcząć egzekucję z nieruchomości dłużnika alimentacyjnego.

(uchwała z dnia 12 maja 2004 r., III CZP 22/04, S. Dąbrowski, T. Domińczyk M. Kocon, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 116)

*

Odszkodowanie przysługujące z umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów może – stosownie do okoliczności sprawy – obejmować także koszty ekspertyzy wykonanej na zlecenie poszkodowanego.

(uchwała z dnia 18 maja 2004 r., III CZP 24/04 F. Barczewska, H. Pietrkowski, E. Skowrońska-Bocian, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 117)

*

Jeżeli radca prawny został umocowany na podstawie dalszego pełnomocnictwa procesowego, jest on uprawniony do uwierzytelnienia jedynie odpisu swego pełnomocnictwa.

(uchwała z dnia 19 maja 2004 r., III CZP 21/04, T. Wiśniewski, B. Czech, M. Sychowicz, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 118)

*

Roszczenie o naprawienie szkody spowodowanej zalewaniem nieruchomości na skutek zmiany stanu wody – poza przypadkami, o których mowa w art. 16 ust. 3 i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229 ze zm.) – może być dochodzone przed sądem po wyczerpaniu postępowania administracyjnego.

(uchwała z dnia 4 czerwca 2004 r., III CZP 27/04 J. Gudowski, T. Domińczyk, Z. Cendrowski, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 119)

*

Obniżenie opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego o 50 % ustalone w umowie o oddanie gruntu w użytkowanie wieczyste, zawartej w czasie obowiązywania ustawy z dnia 14 lipca 1961 r. o gospodarce terenami w

miastach i osiedlach (Dz.U. Nr 32, poz. 159 ze zm.), zachowuje skuteczność także pod rządą ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r., Nr 46, poz. 543 ze zm.) dopóty, dopóki umowa stron w tym zakresie nie zostanie skutecznie zmieniona.

(uchwała z dnia 24 czerwca 2004 r., III CZP 23/04, M. Sychowicz, J. Frąckowiak, I. Koper, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 120)

*

Od wniosku o wpis w księdze wieczystej własnościowego spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego, nabytego na podstawie umowy od członka spółdzielni, pobiera się wpis w wysokości określonej w § 31 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1996 r. w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 154, poz. 753 ze zm.).

(uchwała z dnia 24 czerwca 2004 r., III CZP 29/04, M. Sychowicz, J. Frąckowiak, I. Koper, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 121)

*

Złożenie przez obdarowanego deklaracji o przyjęciu w poczet członków spółdzielni mieszkaniowej nie należy do wykonania darowizny (art. 896 k.c.) spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego.

(uchwała z dnia 24 czerwca 2004 r., III CZP 30/04, M. Sychowicz, J. Frąckowiak, I. Koper, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 122)

*

W sytuacji, gdy umowa najmu lokalu łącząca powiat z gminą została zawarta w celu zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych podnajemcy, z którym umowę podnajmu zawarła gmina, skuteczność wypowiedzenia umowy najmu przez powiat należy oceniać z uwzględnieniem interesów podnajemcy jako lokatora w rozumieniu ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw

lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i zmianie kodeksu cywilnego (Dz.U. Nr 71, poz. 733 ze zm.).

*(uchwała z dnia 23 lipca 2004 r., III CZP 31/04, J. Frąckowiak, A. Górski,
I. Gromska-Szuster, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 123)*

*

Grunt, który znalazł się pod sztucznym zbiornikiem wodnym utworzonym na skutek spiętrzenia wody rzecznej w okresie przed wejściem w życie ustawy z dnia 30 maja 1962 r. – Prawo wodne (Dz.U. Nr 34, poz. 158 ze zm.), stał się własnością Państwa na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy wodnej z dnia 19 września 1922 r. (jedn. tekst: Dz. U. z 1928 r. Nr 62, poz. 574 ze zm.).

*(uchwała z dnia 23 lipca 2004 r., III CZP 34/04, J. Frąckowiak, A. Górski,
I. Gromska-Szuster, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 124)*

*

Zarząd drogi powołany na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz.U. Nr 14, poz. 60 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym w dniu 27 lipca 1999 r. miał wyłączne kompetencje do zawierania umów określonych w art. 22 ust. 2 tej ustawy. Umowa taka zawarta przez zarządcę drogi była nieważna.

*(uchwała z dnia 23 lipca 2004 r., III CZP 35/04, J. Frąckowiak, A. Górski,
I. Gromska-Szuster, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 125)*

*

Od wniosku o wpis do księgi wieczystej prawa użytkowania wieczystego gruntu i własności budynku na rzecz wspólników spółki cywilnej, w sytuacji, w której wspólnicy ci wnieśli tytułem wkładu do spółki swoje udziały w prawie użytkowania wieczystego i własności budynku, pobiera się wpis stosunkowy określony na podstawie § 31 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1996 r. w sprawie określania wysokości wpisów w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 154, poz. 753 ze zm.).

(uchwała z dnia 28 lipca 2004 r., III CZP 38/04, M. Sychowicz, Z. Kwaśniewski, E. Skowrońska-Bocian, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 126)

*

Po wejściu w życie ustawy z dnia 12 grudnia 2003 r. o zaliczaniu na poczet ceny sprzedaży albo opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa wartości nieruchomości pozostawionych poza obecnymi granicami państwa polskiego (Dz.U. z 2004 r. Nr 6, poz. 39), dopuszczalna jest droga sądowa o ustalenie, że powód bądź jego poprzednicy prawni pozostawili poza obecnymi granicami państwa nieruchomość, do której przysługiwało im prawo własności;

odmawia podjęcia uchwały w pozostałym zakresie.

(uchwała z dnia 5 sierpnia 2004 r., III CZP 39/04, A. Górski, J. Górowski, Z. Strus, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 127)

*

Przepisy art. 826 § 1 i 2 k.c. stosuje się w razie niewykonania przez ubezpieczającego, przewidzianego w ogólnych warunkach ubezpieczenia, obowiązku zawiadomienia ubezpieczyciela o kradzieży pojazdu.

(uchwała z dnia 5 sierpnia 2004 r., III CZP 40/04, A. Górski, J. Górowski, Z. Strus, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 128)

*

W świetle art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. Nr 60, poz. 595 ze zm.) ogłoszenie upadłości spółki jawnej nie uzasadnia uwzględnienia wniosku wspólnika o ogłoszenie jego

upadłości, jeżeli wierzyciele spółki nie domagali się zaspokojenia od niego swoich wierzytelności.

(uchwała z dnia 5 sierpnia 2004 r., III CZP 41/04, A. Górski, J. Górowski, Z. Strus, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 129)

*

_Artykuł 73 ustawy z dnia 13 października 1998 r. – przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz.U. Nr 133, poz. 872 ze zm.) nie wyłącza prawa właściciela nieruchomości do żądania, na podstawie przepisów kodeksu cywilnego, wynagrodzenia za wcześniejsze korzystanie z niej przez gminę bez tytułu prawnego.

(wyrok z dnia 8 lipca 2004 r., IV CK 520/03, F. Barczewska, M. Bączyk, I. Koper, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 130)

*

Przepis art. 362 k.c. nie może stanowić samoistnej podstawy zmniejszenia kary umownej; zmniejszenie takie może nastąpić na podstawie art. 484 § 2 k.c.

(wyrok z dnia 8 lipca 2004 r., IV CK 522/03, F. Barczewska, M. Bączyk I. Koper, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 131)

*

Podjęcie przez wspólnotę mieszkaniową uchwały w trybie indywidualnego zbierania głosów, dokonanego przez osoby nieuprawnione, może stanowić podstawę jej uchylenia przez sąd, jeżeli uchybienie to miało lub mogło mieć wpływ na jej treść (art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 903 ze zm.)). Niedopełnienie ustawowego obowiązku powiadomienia każdego właściciela o treści uchwały podjętej w tym trybie (art. 23 ust. 3 ustawy) nie ma wpływu na jej skuteczność.

(wyrok z dnia 8 lipca 2004 r., IV CK 543/03, F. Barczewska, M. Bączyk, I. Koper, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 132)

*

Prawo głosu na walnym zgromadzeniu spółdzielni zrzeszającej wyłącznie osoby prawne nie jest związane z wpłatami na udział, lecz z samym udziałem.

(wyrok z dnia 9 lipca 2004 r., II CK 426/03, H. Ciepła, J. Frąckowiak, B. Myszka, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 133)

*

Wygaśnięcie hipoteki, o której mowa w art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (jedn. tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116), następuje z chwilą ustanowienia w nieruchomości stanowiącej własność spółdzielni odrębnej własności choćby jednego lokalu na rzecz innej osoby.

(postanowienie z dnia 14 lipca 2004 r., IV CK 568/03, A. Górski, Z. Kwaśniewski, T. Żyznowski, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 134)

*

Przewidziana w art. 38 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24 ze zm.) współodpowiedzialność wydawcy za treść ogłoszenia nie oznacza jego odpowiedzialności za ogłoszeniodawcę; każdy z nich odpowiada za własne postępowanie, w granicach swoich możliwości i staranności.

(wyrok z dnia 15 lipca 2004 r., V CK 675/03, E. Skowrońska-Bocian, M. Grzelka, L. Walentynowicz, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 135)

*

Przepis art. 479¹⁴ k.p.c. jest przepisem szczególnym w stosunku do art. 202 k.p.c.

(wyrok z dnia 16 lipca 2004 r., I CK 41/04, T. Wiśniewski, M. Bączyk, S. Dąbrowski, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 136)

*

Termin przedawnienia określony w art. 804 k.c. biegnie albo od dnia, w którym spedytor naprawił szkodę dobrowolnie, bez potrzeby wytaczania powództwa, albo od dnia, w którym wytoczono przeciwko niemu powództwo.

(wyrok z dnia 21 lipca 2004 r., V CK 21/04, M. Wysocka, G. Bieniek, B. Myszka, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 137)

*

Należności Skarbu Państwa z tytułu nakładów na nieruchomość nie podlegają zmniejszeniu o wartość amortyzacji.

(wyrok z dnia 23 lipca 2004 r., III CK 298/03, J.Fraćkowiak, A. Górski, I. Gromska-Szuster, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 138)

*

Zmiana religii przez jednego z małżonków może być – w konkretnych okolicznościach – uznana za zawnioną przyczynę rozkładu pożycia małżeńskiego (art. 57 § 1 k.r.o.).

(wyrok z dnia 25 sierpnia 2004 r., IV CK 609/03, M. Grzelka, T. Bielska-Sobkowicz, Antoni Górski, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 139)

*

Wykryciem wady w rozumieniu art. 563 k.c. nie jest stwierdzenie przez kupującego okoliczności, które usprawiedliwiają przekonanie o możliwości skutecznego usunięcia wady w ramach udzielonej mu gwarancji jakości.

(wyrok z dnia 26 sierpnia 2004 r., I CK 91/04, B. Czech, Z. Strus, M. Sychowicz, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 140)

*

Wysokość wynagrodzenia przewidzianego w art. 79 ust. 1 ustawy z dnia 4

lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 904) ustala się według stanu z chwili zamknięcia rozprawy.

(wyrok z dnia 15 września 2004 r., III CK 366/03, T. Żyznowski, I. Koper, T. Domińczyk, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 141)

*

Przewidziane w art. 138 § 1 k.p.c. doręczenie zastępcze dopuszczalne jest także w przypadku ustanowienia osoby upoważnionej do odbioru pism sądowych.

(postanowienie z dnia 15 września 2004 r., III CZ 64/04, T. Domińczyk, I. Koper, T. Żyznowski, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 142)

*

Wykazanie nieważności lub unieważnienie umowy będącej źródłem zobowiązania wekslowego jest jednoznaczne ze stwierdzeniem nieistnienia tego zobowiązania.

(wyrok z dnia 16 września 2004 r., IV CK 712/03, K. Zawada, M. Wysocka, M. Kocon, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 143)

*

W postępowaniu nakazowym sąd z urzędu uwzględni formalną nieważność weksla.

(wyrok z dnia 17 września 2004 r., V CK 60/04, L. Walentynowicz, T. Bielska-Sobkowicz, G. Bieniek, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 144)

*

Stwierdzenie nieważności orzeczenia przewidziane w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz.U. Nr 34, poz. 149 ze zm.) nie jest wymagane dla dochodzenia

zwrotu mienia, którego przepadek lub konfiskatę orzeczono na rzecz Skarbu Państwa, lub dochodzenia jego równowartości w sytuacji, w której osoba uprawniona do zwrotu została prawomocnie uniewinniona od zarzutu popełnienia w latach 1944-1956 przestępstwa związanego z działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, a zajęte mienie nie zostało zwolnione z naruszeniem obowiązujących w tym czasie przepisów.

(wyrok z dnia 17 września 2004 r., V CK 100/04, L. Walentynowicz, T. Bielska-Sobkowicz, G. Bieniek, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 145)

*

Wystąpienie Rzecznika Ubezpieczonych na podstawie art. 28 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym oraz o Rzeczniku Ubezpieczonych (Dz.U. Nr 124, poz. 1153 ze zm.) o podjęcie uchwały mającej na celu wyjaśnienie przepisów prawnych budzących wątpliwości w praktyce zakładów ubezpieczeń, uzasadnia jej podjęcie przez Sąd Najwyższy na podstawie art. 60 § 1 i 2 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. Nr 240, poz. 2025 ze zm.), jeśli w wystąpieniu tym przedstawione zostało zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia.

(postanowienie składu siedmiu sędziów z dnia 22 września 2004 r., III CZP 25/04, T. Ereciński, I. Gromska-Szuster, T. Żyznowski, T. Wiśniewski, L. Walentynowicz, H. Pietrkowski, F. Barczewska, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 146)

*

Wydanie rzeczy ruchomej stanowiącej przedmiot darowizny może nastąpić nie tylko przez jej fizyczne przekazanie obdarowemu, ale także sposobami wskazanymi w art. 348 zdanie drugie oraz art. 349-351 k.c.

(wyrok z dnia 23 września 2004 r., III CK 382/03, H. Pietrkowski, I. Gromska-Szuster, H. Wrzeszcz, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 147)

*

Rękojmia wiary publicznej ksiąg wieczystych chroni także nabywcę nieruchomości, które przeszły na własność Państwa z mocy prawa wskutek reformy rolnej, nacjonalizacji przemysłu lub jako opuszczone.

(wyrok z dnia 23 września 2004 r., III CK 401/03, H. Pietrkowski, I. Gromska-Szuster, H. Wrzeszcz, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 148)

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2005, NR 9

Ustanowiony w art. 118 k.c. termin przedawnienia roszczeń o świadczenia okresowe stosuje się do roszczeń o odsetki za opóźnienie także wtedy, gdy roszczenie główne ulega przedawnieniu w terminie określonym w art. 554 k.c. Roszczenie o odsetki za opóźnienie przedawnia się jednak najpóźniej z chwilą przedawnienia się roszczenia głównego.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 26 stycznia 2005 r., III CZP 42/04, T. Wiśniewski, S. Dąbrowski, J. Frąckowiak, B. Myszka, M. Sychowicz, M. Wysocka, K. Zawada, OSNC 2005, nr 9, poz. 149)

*

Za wydaną kserokopię protokołu z akt sprawy pobiera się opłatę kancelaryjną w kwocie po 1 zł za każdą stronicę.

(uchwała z dnia 15 września 2004 r., III CZP 43/04, T. Domińczyk, I. Koper, T. Żyznowski, OSNC 2005, nr 9, poz. 150)

*

Opłatę kancelaryjną za klauzulę wykonalności pobiera się także wtedy, gdy została ona umieszczona na bankowym tytule egzekucyjnym.

(uchwała z dnia 15 września 2004 r., III CZP 44/04, T. Domińczyk, I. Koper, T. Żyznowski, OSNC 2005, nr 9, poz. 151)

*

Wierzytelność z tytułu pokrycia wkładu jednego z małżonków w spółce cywilnej ze środków należących do majątku wspólnego podlega rozliczeniu na podstawie art. 45 k.r.o., stosowanego w drodze analogii.

(uchwała z dnia 15 września 2004 r., III CZP 46/04, T. Domińczyk, I. Koper, T. Żyżnowski, OSNC 2005, nr 9, poz. 152)

*

Wspólnota mieszkaniowa nie ma legitymacji czynnej do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych, związanych z wadami fizycznymi nieruchomości wspólnej, w stosunku do sprzedawcy odrębnej własności lokalu mieszkalnego, chyba że właściciel lokalu przejął na nią te roszczenia.

(uchwała z dnia 23 września 2004 r., III CZP 48/04, H. Pietrkowski, I. Gromska-Szuster, H. Wrzeszcz, OSNC 2005, nr 9, poz. 153)

*

Były małżonek, któremu w wyniku podziału majątku wspólnego po ustaniu wspólności ustawowej, sąd nakazał wydanie spółdzielczego własnościowego lokalu mieszkalnego, do którego prawo wchodziło w skład majątku wspólnego, jest lokatorem w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. Nr 71, poz. 733 ze zm.).

(uchwała z dnia 23 września 2004 r., III CZP 50/04, H. Pietrkowski, I. Gromska-Szuster, H. Wrzeszcz, OSNC 2005, nr 9, poz. 154)

*

Skarga przewidziana w art. 92d ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych (jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 664 ze zm.) powinna spełniać wymagania określone w tym przepisie.

(uchwała z dnia 23 września 2004 r., III CZP 51/04, H. Pietrkowski, I. Gromska-Szuster, H. Wrzeszcz, OSNC 2005, nr 9, poz. 155)

*

Przesłanką warunkującą uzupełnienie braku w zakresie zdolności sądowej (art. 70 k.p.c.) jest zachowanie tożsamości strony dotkniętej tym brakiem.

(postanowienie z dnia 24 września 2004 r., I CK 131/04, T. Żyznowski, E. Skowrońska-Bocian, Z. Strus, OSNC 2005, nr 9, poz. 156)

*

Umowa zlecenia zawarta na czas oznaczony może być wypowiedziana przez każdą ze stron w każdym czasie (art. 746 k.c.).

(wyrok z dnia 28 września 2004 r., IV CK 640/03, M. Kocon, M. Wysocka, K. Zawada, OSNC 2005, nr 9, poz. 157)

*

Niedopuszczalne jest zamieszczenie w umowie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością postanowienia wyłączającego zysk spółki od podziału w razie niepodjęcia przez wspólników uchwały o rozporządzeniu nim (art. 191 k.s.h.).

(wyrok z dnia 29 września 2004 r., II CK 539/03, G. Bieniek, T. Domińczyk, M. Kocon, OSNC 2005, nr 9, poz. 158)

*

Zaskarżenie w trybie administracyjnym aktu własności ziemi przerywa bieg terminu zasiedzenia (art. 123 § 1 pkt 1 w związku z art. 175 k.c.).

(postanowienie z dnia 29 września 2004 r., II CK 539/03, G. Bieniek, T. Domińczyk, M. Kocon, OSNC 2005, nr 9, poz. 159)

*

Postanowienie statutu spółki akcyjnej uzależniające ważność uchwał od uczestnictwa w walnym zgromadzeniu reprezentanta Skarbu Państwa dysponującego jedną imienną, uprzywilejowaną akcją jest – jako sprzeczne z art. 20 k.s.h. – nieważne.

(wyrok z dnia 30 września 2004 r., IV CK 713/03, I. Koper, I. Gromska-Szuster, K. Zawada, OSNC 2005, nr 9, poz. 160)

*

Stwierdzenie przez Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 20 lutego 2002 r., K 39/00 (OTK-A Zb.Urz. 2002, nr 1, poz. 4) niezgodności z Konstytucją przepisów art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 23 czerwca 1995 r. o zmianie ustawy o pracowniczych ogrodach działkowych (Dz.U. Nr 99, poz. 486 ze zm.) stwarza podstawy do ustalenia, w drodze powództwa przewidzianego w art. 189 k.p.c., nieważności umowy przeniesienia użytkowania wieczystego, zawartej na podstawie przepisów uznanych za niezgodne z Konstytucją, także przed ogłoszeniem tego wyroku.

(wyrok z dnia 30 września 2004 r., IV CK 20/04, I. Koper, I. Gromska-Szuster, K. Zawada, OSNC 2005, nr 9, poz. 161)

*

1. Rozwiązanie z mocą wsteczną umowy stanowiącej źródło stosunku zobowiązaniowego o charakterze trwałym jest sprzeczne z naturą tego zobowiązania.

2. Postanowienia umowy wzajemnej nie mogą naruszać ekwiwalentności świadczeń.

(wyrok z dnia 8 października 2004 r., V CK 670/03, K. Zawada, B. Myszk, E. Strelcow, OSNC 2005, nr 9, poz. 162)

*

Zażalenie na postanowienie o ogłoszeniu upadłości sąd drugiej instancji rozpoznaje na posiedzeniu niejawnym.

(postanowienie z dnia 5 listopada 2004 r., III CK 27/04, K. Zawada, T. Domińczyk, A. Górski, OSNC 2005, nr 9, poz. 163)

*

Rzecznik patentowy może być pełnomocnikiem w postępowaniu

sądowym, którego przedmiotem jest roszczenie wynikające ze zwalczania nieuczciwej konkurencji w zakresie, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych (Dz. U. Nr 29, poz. 509 ze zm.).

(wyrok z dnia 16 listopada 2004 r., III CK 580/03, M. Wysocka, H. Pietrzkowski, H. Wrzeszcz, OSNC 2005, nr 9, poz. 164)

*

Z art. 38 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz.U. Nr 5, poz. 24 ze zm.) nie można wyprowadzać wniosku, że osoba udzielająca wywiadu lub przekazująca informacje dziennikarzowi, które powołuje on w tekście publikacji, nie odpowiada za naruszenie dóbr osobistych innej osoby.

(wyrok z dnia 16 lutego 2005 r., IV CK 519/04, S. Dąbrowski, T. Bielska-Sobkowicz, G. Bieniek, OSNC 2005, nr 9, poz. 165)

INFORMACJE

W czerwcu....

W dniach 1 i 2 czerwca w Rajgrodzie koło Augustowa, w ośrodku „Knieja” nad jeziorem Rajgrodzkim, odbyła się doroczna konferencja sędziów Izby Cywilnej. Konferencję otworzył Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego prof. dr hab. Lech Gardocki, witając wszystkich zebranych – sędziów Sądu Najwyższego, członków Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego i asystentów. Gościem konferencji był sędzia Sądu Apelacyjnego w Krakowie Andrzej Struzik, delegowany do orzekania w Izbie Cywilnej w okresie od kwietnia do czerwca b.r.

Wykład popołudniowy w dniu 1 czerwca na temat „Odpowiedzialność narodowego Funduszu Zdrowia (dawnych kas chorych) w ramach stosunku ubezpieczenia zdrowotnego” wygłosił sędzia Sądu Najwyższego Zbigniew Strus. Po wykładzie, który był zaledwie ekspozycją wielu problemów, na które napotyka praktyka sądowa, wywiązała się interesująca dyskusja, w której udział wzięli sędziowie Sądu Najwyższego: Gerard Bieniek, Józef Frąckowiak, Mirosław Bączyk, Tadeusz Żyznowski, Kazimierz Zawada, Teresa Bielska-Sobkowicz, Zbigniew Kwaśniewski, Maria Grzelka i Tadeusz Domińczyk.

Następnego dnia – w godzinach przedpołudniowych – uczestnicy konferencji wysłuchali wystąpienia Prezesa Sądu Najwyższego prof. dr. hab. Tadeusza Erecińskiego, który omówił węzłowe zagadnienia postępowania ze skargi na przewlekłość postępowania sądowego. W dyskusji – ciekawej i wnoszącej wiele interesujących wątków – wzięli udział sędziowie Sądu Najwyższego: Tadeusz Żyznowski, Lech Walentynowicz, Zbigniew Strus, Józef Frąckowiak, Maria Grzelka, Marek Sychowicz i Jacek Gudowski. Do dyskusji dołączyli także: sędzia Sądu Apelacyjnego Andrzej Struzik oraz sędzia Sądu Rejonowego Beata Janiszewska, odbywająca w Izbie Cywilnej Sądu Najwyższego staż asystencki.

W dalszym ciągu konferencji sędziowie debatowali nad skargą kasacyjną. Wprowadzenie do dyskusji wygłosił sędzia Sądu Najwyższego prof. dr hab. Tadeusz Wiśniewski, a głos zabrali sędziowie Sądu Najwyższego: Henryk Pietrkowski, Barbara Myska, Lech Walentynowicz, Tadeusz Żyznowski, Maria Grzelka, Marek Sychowicz,

Jacek Gudowski i Antoni Górski. Dyskusja była bardzo interesująca i skoncentrowała się na kluczowych aspektach nowego, nadzwyczajnego środka zaskarżenia.

Część popołudniowa poświęcona była problematyce skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Do dyskusji wprowadził sędzia Sądu Najwyższego Jacek Gudowski, koncentrując się na kwestiach pojęcia „niezgodności z prawem” orzeczenia sądowego oraz znaczenia wystąpienia szkody dla dopuszczalności skargi. Po wprowadzeniu wywiązała się gorąca i bogata w argumenty dyskusja, w której udział wzięli sędziowie Sądu Najwyższego: Henryk Pietrkowski, Lech Walentynowicz, Kazimierz Zawada, Marek Sychowicz, Barbara Myszk, Józef Frąckowiak, Zbigniew Kwaśniewski, Tadeusz Wiśniewski, Maria Grzelka, Tadeusz Żyznowski, Antoni Górski, Bronisław Czech. Głos zabrali także: sędzia Beata Janiszewska oraz Karol Weitz, członek Biura Studiów i Analiz.

Następnego dnia rano, 3 czerwca, sędziowie udali się z oficjalną wizytą na Litwę, gdzie – w Wilnie – zostali przyjęci przez sędziów Wydziału Cywilnego Sądu Najwyższego Republiki Litewskiej. Gości przywitał Prezes Sądu Najwyższego Vytautas Greičius oraz Przewodniczący Wydziału Cywilnego Česlovas Jokūbauskas. Wizyta, która odbyła się w gmachu Sądu Najwyższego, przebiegała w bardzo serdecznej, przyjaznej atmosferze. Prezesi i sędziowie poinformowali się o problemach występujących w judykaturze obu Sądów oraz o niektórych kwestiach ustrojowych i organizacyjnych.

Przyjacielskie spotkanie było kontynuowane wieczorem, podczas uroczystej kolacji, na którą zaprosił Prezes Vytautas Greičius.

W czasie wolnym sędziowie Izby Cywilnej i osoby towarzyszące zwiedzali Wilno i zatrzymali się w Trokach. Obejrzel m.in. Ostrą Bramę, Plac Ratuszowy, kościoły św. Anny, św. Ducha i św. Piotra i Pawła, cerkiew św. Trójcy, budynek Uniwersytetu, Pałac Prezydencki oraz Plac Katedralny z Katedrą św. Stanisława, a także cmentarz na Rossie. W Trokach zwiedzili zamek Wielkich Książąt Litewskich nad jeziorem Galve i zjedli obiad w restauracji karaimskiej.

Konferencja i wyprawa na Litwę została oceniona przez sędziów bardzo wysoko, zarówno pod względem merytorycznym, jak i organizacyjnym. W drodze powrotnej, podczas pożegnalnej kolacji w Rajgrodzie, Prezes Sądu Najwyższego Tadeusz Ereciński podziękował wszystkim uczestnikom za aktywny udział, a sędziom-wykładowcom za przygotowanie i wygłoszenie wykładów. Złożył także podziękowania dyrektorowi Biura Organizacyjnego Sądu Najwyższego Krzysztofowi Śledziowskiemu za sprawną organizację konferencji i wyjazdu na Litwę.

Dopisała pogoda; było słonecznie i ciepło, a podróż przebiegła bez żadnych zakłóceń.

Otwarcie konferencji. Od prawej: Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego Lech Gardocki, Prezes Sądu Najwyższego Tadeusz Ereciński, sędzia Sądu Najwyższego Zbigniew Strus

Wprowadzenie do dyskusji nad skargą kasacyjną wygłasza sędzia Sądu Najwyższego Tadeusz Wiśniewski

Podstawowe problemy skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przedstawia sędzia Sądu Najwyższego Jacek Gudowski

Wizyta w Sądzie Najwyższym Republiki Litewskiej. Z prawej Przewodniczący Wydziału Cywilnego Česlovas Jokūbauskas, w środku Prezes Sądu Najwyższego Vytautas Greičius, z lewej Prezes Sądu Najwyższego Tadeusz Ereciński

Spotkanie w Sądzie Najwyższym Republiki Litewskiej

Zwiedzanie Wilna. Na Placu Katedralnym.

DANE STATYSTYCZNE - CZERWIEC 2005 r.

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw									
		Pozostało z okresu ubiegłego	Wpłynęło	Załatwiono							Pozostało do rozpoznania
				Razem	Sposób załatwienia						
					Podjęto uchwałę	Oddalono	Zmieniono	Uchylono w całości bądź częściowo	Odmówiono przyjęcia do rozpoznania	Inny sposób	
1.	CK	794	229	134	-	30	7	45	21	31	889
2.	CSK	2	35	8	-	-	-	-	1	7	29
3.	CZP, w tym:	37	13	11	8	-	-	-	-	3	39
	- art. 390 k.p.c.	34	13	11	8	-	-	-	-	3	36
	- skład 7-miu	3	-	-	-	-	-	-	-	-	3
	- pełny skład	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	CZ	130	60	69	-	54	-	8	-	7	121
5.	CO, w tym	7	15	10	-	-	-	-	-	10	12
	- art. 401 k.p.c.	2	3	3	-	-	-	-	-	3	2
	- art. 45, 48 k.p.c.	5	12	7	-	-	-	-	-	7	10
6.	CSP	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
7.	CNP	9	15	2	-	-	-	-	-	2	22
8.	CA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	CN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	RAZEM	979	368	234	8	84	7	53	22	60	1113